

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

**Projevy extremismu jako sociálně patologický jev
současného světa**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
JUDr. PhDr. Ivo Svoboda, Ph.D.

Vypracoval:
Jakub Gajdošík

Brno 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Projevy extremismu jako sociálně patologický jev současného světa” zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce. Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

Brno 25. 2. 2011

.....
Jakub Gajdošík

Poděkování

Děkuji panu JUDr. PhDr. Ivo Svobodovi, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Jakub Gajdošík

OBSAH

Úvod	2
1. Pravicový extremismus	4
1. 1 Vymezení pojmů	4
1. 1. 1 extremismus	4
1. 1. 2 radikalismus	5
1. 1. 3 Pravice a levice	5
1. 2 Pravicová scéna v České republice	6
1. 3 Ideologie, metody a způsoby	7
1. 4 Útvary pravicového spektra	10
1. 5 Znaký a symboly	17
1. 6 Charakteristika jedince, jeho rekrutace	21
1. 7 Pravicový extremismus a internet	24
2. Levicový extremismus	26
2. 1 Vymezení pojmů, ideologie	26
2. 2 Útvary	27
2. 3 Symbolika	34
3. Náboženský extremismus	35
3. 1 Sektářství, sekty	35
3. 2 Náboženský fundamentalismus	38
4. Trestně právní vyjádření extremismu, způsoby boje proti nim	41
4. 1 Výčet trestných činů s extremistickým podtextem	41
4. 2 Pachatelé trestných činů s extremistickým podtextem	44
4. 3 Boj s extremismem	45
5. Kvantitativní průzkum mezi obyvateli	54
5. 1 Stanovení průzkumného cíle a hypotéz	54
5. 2 Metoda výzkumu	54
5. 3 Charakteristika zkoumaného vzorku	55
5. 4 Vlastní šetření a interpretace výsledků	56
5. 5 Zodpovězení otázek stanovených v cílech průzkumu	63
5. 6 Návrhy a opatření	64
Závěr	66
Resumé	68
Anotace	69
Použité zdroje	70
Přílohy.....	72

Úvod

V prvním ročníku mě i ostatní spolužáci seznámili s tím, pokud úspěšně absolvujeme všechny nástrahy studia, že naším finálním počinem bude právě bakalářská práce. V té době mi slova přednášejících připadala jako na hony vzdálená budoucnost. Neměl jsem vůbec žádnou představu, jak taková bakalářská práce vůbec vypadá, natož jak se tvoří. Rok se s rokem sešel, já jsem úspěšně splnil dílčí zkoušky a vyvstalo přede mnou rozhodnutí, spočívající ve výběru tématu bakalářské práce.

V okamžiku vyvěšení okruhů k bakalářské práci, by se mi krve nedořezal. Nervozita z toho, zda bude existovat nějaké téma, které mě zaujme, byla značná. Nervozita byla ta tam, jakmile jsem uviděl téma s názvem „Projevy extremismu jako sociálně patologický jev současného světa.“ Pracuji jako policista v přímém výkonu služby a tak se s projevy extremismu setkávám tváří v tvář. Převážnou většinu tvoří nárazové neorganizované jednání, ale setkávám se i s předem připravenými akcemi extremistických skupin. Jeden z nejsilnějších zážitků, spojený s výkonem povolání, potažmo s projevy extremismu, byl 1. Máj 2007. Mám tím na mysli prvomájový pochod extremistů centrem města Brna. Do té doby byl pro mě extremismu pouze jakýsi abstraktní pojem, o němž jsem slyšel ve škole, sdělovacích prostředcích a jiných médiích. Neměl jsem žádnou reálnou představu co extremismus v praxi znamená. Toto se mělo změnit právě 1. května 2007. Pracuji, u teď už bývalé, Pohotovostní motorizované jednotky Brno a součástí našeho výcviku, je nácvik zákroků pod jednotným velením, právě proti extremistům. Naš výcvik je výrazně kvalitnější, než u ostatních kolegů zařazených na hlídkové službě a proto naše místo při střetu s běsnícími extremisty bylo v první řadě. Nejsilnější střety probíhaly na ul. Bašty a nejbližším okolí. Extremisté dokázali rozpoutat otevřenou válku v centru města. Tady jsem na vlastní kůži pocítil, co znamená extremismus.

Proto, když byla možnost zvolit si téma se zaměřením na extremismus, neváhal jsem. Byla to pro mě jakási výzva. Nejen, že získám nové vědomosti spojené s extremismem, ale teoretická znalost mi může významně pomoci v praxi, mám tím na mysli ve výkonu mého povolání, což považuji za velkou devízu.

Už z názvů mé práce plyne, že extremismus je patologický jev. Českým ekvivalentem slova patologický je chorobný, odlišný, nenormální. Kupříkladu berme

společnost, v nejširším slova smyslu, jako lidské tělo. Společnost i tělo je jakýsi jednotný, na základě určitých pravidel fungující organismus. Pokud na tělo nepůsobí žádné škodlivé (patologické) jevy, funguje naše tělo bez problémů. Nastane – li však problém, nastartuje tělo obranné mechanismy a snaží se s tímto problémem vypořádat. To samé platí i o společnosti. Extremismus je možno brát jako škodlivý jev, který zasahuje do imunity společnosti. Proto je důležité, aby si sama společnost, důkladným sběrem, analýzou informací a převedením těchto poznatků do praxe, vytvořila vlastní, účinný, obranný mechanismus proti extremismu.

Ve své práci si nekladu za cíl objevit něco nového nebo převratného. Chci zde prezentovat mé pojetí významu extremismus. Tohoto dosáhnu důkladným studováním dosud shromážděných materiálů a píděním se po dalších informacích, jež mi mohou být nápomocny. Doposud shromážděné materiály jsou především od českých odborníků z odvětví práva, kriminologie, sociologie, psychologie a pedagogiky, kteří se problematikou extremismu zabývají. Dalším zdrojem jsou mé, ač nepříliš velké, zkušenosti s projevy extremismu, se kterými jsem se setkal v průběhu služební kariéry. Při zpracování teoretické části jsem použil analýzu dostupných materiálů a následně po provedení analytického rozložení a prozkoumání použil metodu syntézy.

Cílem bakalářské práce je prokázat, že organizovanost pravicové politického extremismu roste. Dále ověřit tvrzení, že současná společnost v ČR více odsuzuje pravicový extremismus, než jiné formy extremistických postojů. A zjistit:

1. Zda je povědomí respondentů o extremismu dostatečné.
2. Jak vnímají respondenti hladinu projevů extremismu u nás a jak vidí situaci do budoucna. Výsledky uvedu v závěru kvantitativního průzkumu.

Dále absolvuji odbornou stáž u Speciální pořádkové jednotky Jihomoravského kraje. Důvodem, proč jsem si vybral právě tento útvar je prostý. Jednotka byla v nedávné minulosti vytvořena jako součást nové koncepce v boji proti extremismu. Proto věřím, že stáž u této jednotky bude velkým přínosem jak pro mou bakalářskou práci, tak i pro praktické využití ve služebním životě.

1 Pravicový extremismus

1. 1 Vymezení pojmů

U každé práce, která užívá pojmů, definic a více či méně odborných výrazů, je třeba vytvořit jakýsi teoretický základ. Bakalářské a jiné školní práce jsou určeny převážně fundovaným lidem, pro které nejsou informace obsažené v teoretickém základu definic ničím novým. Avšak práce nejsou výhradně určeny odborníkům. Najdou se i laici, kteří tyto práce se zájmem pročítají a právě pro ně záhodno vysvětlit pojmy, jež se budou vyskytovat v průběhu celé práce. Jedná se o pojmy jako: extremismu, radikalismus, fašismus, nacismus, rasismus, apod.

1. 1. 1 Extremismus

Jako všude i v této práci je přesná znalost definice základem. Paradoxem však je, že právě pojem extremismus nemá jednotnou a uznávanou definici. Jedná o tak rozsáhlé téma, že vytvoření všeobecně uznávané definice je prakticky nemožné. Mnoho vědních disciplín se problematikou extremismu zabývá, ať se jedná o politologii, psychologii, kriminologii, právo, sociologii, každá z nich má svou verzi definice, která odpovídá právě předmětu jejich zkoumání. Z čistě jazykového hlediska pochází slovo extremismus z latinského *extremus* v překladu se slovo dá vyložit jako *značný, mimořádný*. Už slova tyto slova naznačují, že se jedná o něco, co se vymyká jakémusi normálu. Jenže i slovo normální je velice široké, protože co se může zdát normální jednomu, druhý může vnímat jako extrémní, z hlediska víry, výchovy apod. Každá společnost má hranice mezi normalitou a extremismem někde jinde, já se však zaměřím na standarty západního světa. Pro nejlepší pochopení významu slova extremismus lze čerpat ze závazného pokynu policejního prezidenta (dále jen ZPPP) č. 100 ze dne 6. června 2002, kterým se upravuje činnost příslušníků Policie České republiky na úseku boje proti extremistické kriminalitě, kde se extremismem rozumí *„Verbální, grafické, fyzické a jiné aktivity spojené zpravidla s vyhraněným ideologickým nebo jiným kontextem, které vyvíjejí jednotlivci nebo skupiny osob s názory výrazně vybočujícími z*

všeobecně uznávaných společenských norem se zřetelnými prvky netolerance, zejména rasové, národnostní, náboženské nebo jiné obdobné nesnášenlivosti, a které útočí proti demokratickým principům, společenskému uspořádání, životu, zdraví, majetku nebo veřejnému pořádku."¹ Extremistické činy se vyznačuje třemi prvky, které musí být naplněny, těmi jsou:

- jednání se zpravidla ideologickou motivací
- nepřátelství, nevraživost až nenávisť vůči cíli útoku
- destruktivní působení vůči demokratickému politicko-ekonomickému systému a snahou nahradit tento jej systémem totalitním, diktaturou či anarchií²

1. 1. 2 Radikalismus

Jak bylo výše řečeno, za extrémní je považováno něco mimořádného, značného, zkrátka cokoliv, co vybočuje ze všeobecně sdílené normy a je považováno za běžnou zvyklost. Přiznám se, že i pro mě zněla slova extremismu a radikalismus v podstatě stejně. Dokud jsem se o tuto problematiku hlouběji nezajímal, ani jsem nepřemýšlel nad rozdílem jejich významu. Základním činitelem ve srovnání těchto pojmů je zákonnost. Extremista usiluje o celkovou změnu nebo svržení demokratického vedení a řízení státu. K této změně, díky svému jasně vyhraněnému názoru, neváhá použít i metody a prostředky, které jsou postaveny mimo zákon, tzn., jsou nezákonné. Nejedná se o náhodné skutky, extremistu si je plně vědom protiprávního jednání. Na druhou stranu radikál zastává sice podobně kritické názory a postoje jako extremistu, avšak jeho cílem není svržení demokratického vedení státu. Radikál si klade za cíl změnu či vylepšení stávajících, zejména politických poměrů. Jednoduše řečeno, neútočí na demokratické zřízení státu, pouze kritizuje a bojuje proti poměrům uvnitř státu. Při tomto působení se vždy pohybuje v mezích zákona, bez užití protiprávního jednání. Nutno podotknout, že se pohybuje na okraji právního rámce, ale ne mimo něj. Radikalismus, je jak uvádí Danics, jakýmsi mezistupněm mezi extremismem a demokracií.

---

¹ Interní akty řízení Ministerstva vnitra ČR, ZPPP č. 100 ze dne 6. června 2002

² BERGSDORF, H., *Extremisté bez masky*. Praha: Občanský institut, 2004; s. 3

1. 1. 3 Pravice a levice

Extremismus je nejenom velice složitý pojem, který má mnoho vysvětlení z různých úhlů pohledu, je také určitý řád. Řád, jenž se dále dělí do druhů. Rozlišujeme extremismus pravicový, levicový, náboženský, ekologický a národnostní. V našich podmínkách se nejčastěji setkávám s extremismem pravicovým a levicovým. Historické dělení na pravicové a levicové spektrum skvěle popsal Charvát, který uvádí: *„Historicky pocházejí termíny levice a pravice z období Francouzské revoluce, při níž v roce 1789, během prvního setkání Generálních stavů, seděla aristokracie věrná králi po jeho pravici a radikálové společně se zástupci třetího stavu měli svá místa nalevo. Pravice usilovala o restauraci monarchie a opírala se o šlechtu a církev. Levice byla proti tomu reprezentována nastupující střední třídou, která požadovala nahrazení monarchie republikou, likvidaci privilegií církve a šlechty a zrovnoprávnění třetího stavu..... Tam, kde socialističtí radikálové odmítají kapitalismus i stát, se uchýtil komunismus, tam, kde se konzervatismus odmítal smířit s nástupem moderní sekularizované občanské společnosti, začaly vznikat zárodky fašismu, a tam, kde pronikla liberální tradice do neautoritářského socialismu, začal se šířit anarchismus”³*

Pravicové extremisty charakterizuje národní nacionalismus, sympatizování s historickým fašismem a nacismem, ovládají ji rasové, národnostní a náboženské předsudky, je jim vlastní třídní dělení. A k prosazení svých zájmů nezřídka používají i fyzického násilí. Naproti tomu pro levicové extremisty je typický internacionalismus, zášť vůči jakémukoliv zřízení a systému, revolta proti společensky uznávaným pravidlům, neexistence rozdílů mezi lidmi, sympatizování s komunismem a nacismem

1. 2 Pravicová scéna v České republice

První známky české krajní pravice se datují od poloviny osmdesátých let 20. století, kdy se objevili první skinheads. Mezi průkopníky skinheadství u nás se řadí první skinheadská kapele Orlík, v jejímž čele stál herec David Matásek a zpěvák Daniel Landa. Kapela Orlík měla obrovský vliv na skinheadské organizace z důvodu jejich nepřehlédnutelného vlivu na formování nacionalismu s prvky husitské tradice. Nutno

---

³ CHARVÁT, J., Současný politický extremismus a radikalismus. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. s. 14

podotknout, že první skinheads nebyli neonacisté, ale „lidoví“ rasisté postaveni proti Romům a Vietnamcům. Mezi vůbec první organizace pravicového ražení patřila Nová česká jednota. K následovníkům patří: Vlastenecká liga (Zde Daniel Landa svého času také působil – podle nejmenovaného zdroje, který byl aktivním členem ve Vlastenecké lize v dobách síly této organizace.), Jednota kalicha, Liga Čechů. Zanedlouho se většina těchto skupin začala orientovat na militantní nacionalismus, rasismus a fašismus.⁴ V politice po roce 1989 zastávala vcelku významnou pozici Republikánská strana Československá (předseda: Miroslav Sládek). Tato se proslavila svou ultrapravicovou orientací, verbálně napadala Romy a Němce a spolupracovala s hnutím skinheads. Tzv. kališnictví (respektive první myšlenka českého nacionalismu) zastávala Vlastenecká liga, kde se ze začátku realizovali rasisté bez neofašistického či neonacistického zaměření, ale organizace se od nich oprostila a vystupovala jako konzervativní nacionalistická politická skupina. Mnohem radikálnější byla Vlastenecká fronta, která preferovala klasický neofašismus. Skupina, která měla „na triku“ první vydávání neonacistických fanzinů, nesla název Bohemia Hammer Skinheads (BHS). V devadesátých letech se začala rozjíždět hudební neonacistická scéna, podomácku vyráběné fanziny, navazování kontaktů v rámci České republiky i se zahraničím a policie nebyla na tento nový fenomén připravena a až od poloviny devadesátých let s tím začaly státní orgány pozvolna něco dělat. Po zániku BHS na její místo nastoupila neonacistická Blood and Honour a její Národní odpor. Mezi další organizace vzniklé již na přelomu tisíciletí můžeme jmenovat Národní alianci (vycházela z neonacistického prostředí), VLAST. CZ (založené Vlasteneckou frontou), Pravá alternativa (nacionalistická organizace s antiimigračním a antiintegračním programem). Po roce 2000 se objevují Národní strana (agresivní nacionalistická-populistická propagandu s odmítáním neonacismu), Národní sjednocení (fundamentálně katolický proud české krajní pravice), Dělnická strana (soustředí se na sociální otázky, nemalou roli hraje rasismus, odvrací se verbálně od neonacismu, ale její příslušníci se objevují na akcích pořádaných neonacisty a používají některé prvky neonacistické symboliky). Dělnická strana byla v roce 2010 na návrh ministerstva vnitra rozpuštěna. Následovníkem Dělnické strany je v současnosti Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS), Národní korporativismus (organizace spolupracovala s Dělnickou stranou).

---

⁴ CHARVÁT, J., Současný politický extremismus a radikalismus. 1. vyd. Praha: Portál, 2007 s. 142

1. 3 Ideologie, metody a způsoby

Po spíše historickém a jen velice zevrubném nastínění rozdílu mezi pravíci a levíci, se nyní budu věnovat konkrétní problematice jednotlivých druhů extremismu. Jako první přichází na řadu ten, který patří mezi zásadní a nejvíce rozšířený druh extremismu. Extremismus pravicový.

Danics popisuje, že se jedná o „*popírání principu rovnosti lidí jako duchovní základ demokratického ústavního státu.*“⁵ Ideologie pravicových extremistů je založena na povyšování jednoho nad druhým. Jeho stoupenci vidí, jako hlavní kritérium pro hodnocení kvality člověka, jeho rasu a národnost. (etnocentrismus, rasismus) Ti, kteří patří k jiné „cizí“ skupině, považují pravicoví extremisté za nižší či horší (xenofobie, antisemitismus). Evropští pravicoví extremisté striktně odmítají toleranci států vůči národnostním menšinám, přistěhovalcům z jiných národů a národností, uprchlíkům. Obecně lze říci, že kdokoli se odlišuje od většinového obyvatele státu, je považován za nepřítele. Návist ke skupinám nemusí být evokována pouze odlišností v národě a rase, může se jednat též o odlišnost v sexuální orientaci nebo náboženském vyznání. Shora uvedené kritéria pro hodnocení jedince plní funkci spíše orientační. V pravicových vodách neexistuje skupina vyznávající pouze jedinou z výše uvedených forem myšlení a chování. Výjimku může tvořit nacismus a fašismus, pouze však v historickém náhledu. V moderní době dochází k splynutí jednotlivých ideologií. Tyto ideologie jsou následně použity na konkrétní mentalitu a myšlení určité komunity. Pravicový extremismus si své působení představuje jako autoritativní politický systém, v němž se staví v jednotu stát a etnický homogenní národ a autoritu politického vedení je nemožné zpochybnit. Kontrolní mechanismy výkonu státní moci jsou v takovém prostředí zbytečné a tedy s tím i volby a fungování politické opozice. Pro vnitřní stabilitu extremistických skupin je důležitý i ultrapravicový politický populismus. Je hojně užíván k oslovení motivaci a mobilizaci lidí. Populismus poukazuje na nejpalčivější problémy státu, nabízí jednoduché a důrazné způsoby vyřešení složitých a dlouhodobých problémů. Působí proti stávajícím vládnoucím stranám. Jeho hlavním cílem je dosažení veřejně podpory a politické moci. Snaží se co nejvíce přiblížit „obyčejnému“ člověku. Vystupují z pozice: „my tady dole – oni tam nahoře“. Pravicoví extremismu se netají ani odporem vůči nadnárodním organizacím jako: NATO,

---

⁵ Danics, Š., Extremismus – Hrozba demokracie. Praha. POLICE HISTORY. 2002. s. 21 - 22

Evropská unie, OSN a zahraniční politice státu. Společnou ideologií pravicových extremistů je White Power (bílá síla). K velmi důležitým ideologiím patří:

Nacionalismus- Patří mezi ideový základ každé pravicově orientované extremistické skupiny a působí jako základna všech ideologií. Chmelík uvádí, že „*nacionalismus je politický směr, podle kterého je vlastní národ základní společenskou jednotkou, nadřazenou nad ostatní. Politický směr typický pro nacismus (nacionální socialismus), který byl základní ideologií Adolfa Hitlera.*“⁶

Podstatou nacionalismu je rozdělení lidstva do patřičných národů s typickým uspořádáním společnosti, které je definováno pomocí národních jazyků, kultury a území. Nacionalismus si klade za cíl, aby stát s jasně vymezenými hranicemi, tvořili příslušníci stejného etnika se stejným jazykem a kulturou. Jakékoliv odlišnosti v podobě imigrantů, jsou brány za nežádoucí a pro národ škodlivé.

Fašismus - „*Fašismus je otevřeně militantní a nacionalistické hnutí, ideově i v praxi nahrazující parlamentní demokracii totalitní diktaturou a zaměřené proti všem demokratickým ústavním institucím a svobodám. Má mnoho odrůd, z nichž nejznámější je nacismu jako německá varianta (1920 – 1945). Jiná definice jej charakterizuje jako nacionálně šovinistické a rasistické hnutí spojené s totalitní formou vlády.*“⁷ Jen pro upřesnění – šovinismus je vyhrocený, nenávistný nacionalismus. Původ slova fašismus lze najít v latině, kde slovo *fascis* znamená svazek. Liktorův svazek prutů (liktoři = starověcí římské úředníky) s vetknutou sekerou byl oficiální symbol fašismu. Zakladatelem fašismu byl Benito Mussolini, který v roce 1919 zakládá v Itálii organizaci, jež se později stala politickou stranou, *Fasci italiana di combattimento*, která se stala vzorem pro Německo.

Nacismus - Jedná se o hnutí velice podobné italskému fašismu, který byl jakýmsi vzorem pro vytvoření nacismu. Jeho podstatou je nacionalismus, odpor k demokracii a rasismus s myšlenkou zahubení podřadných ras a vznikem nového „nadčlověka“. Jsou v něm patrné vůdcovské principy, které na sebe vázal vůdce a zakladatel Adolf Hitler. Podle Charváta „*Je fašismu více opřen o nacionalismus a zbožštění státu, naproti tomu nacismus je položen na mýtech je tu daleko naléhavější rasová otázka*“⁸

---

⁶ CHMELÍK, J., Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. 1. vyd. Praha: Linde, 2001. s. 9

⁷ CHMELÍK, J., Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. 1. vyd. Praha: Linde, 2001. s. 9

⁸ CHARVÁT, J., Současný politický extremismus a radikalismus. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. s. 70

Rasismus – je odvozen od slova rasa, kterou Chmelík vysvětluje jako: „*velkou skupinu lidí, lišící se od jiné různými typickými znaky, které se týkají vzhledu, tvaru nosu, rtů, temperamentu, kultury apod.*“⁹ Následně hovoří o rasismus, že: „*Je to nevědecká teorie předpokládající, že biologický a etnický původ určuje kulturní, psychickou (mentální) povahu populací, které se vzájemně dělí na tzv. vyšší a nižší. Převzato ideologiemi, které zdůrazňují nadřazenost bílé rasy a nad ostatními méněcennými rasami.*“¹⁰

Antisemitismus - Lze o něm mluvit jako o určité formě rasismu, který je však zaměřen proti Židům (jak etnickým Židům, tak i lidem vyznávajícím židovské náboženství) Důvody, proč byli Židé utlačováni a systematicky likvidováni jsou různé. Některé prameny uvádí, že Židé tvořili největší etnicko-náboženskou minoritu, což bylo mnohým trnem v oku a křesťané v nich viděli vrahy Ježíše Krista. Objevovaly se konspirační teorie, které údajně odhalili židovské plány na ovládnutí světa. Pro Hitlera byli ideální představitelem nepřítele, vinil je z rozpoutání první světové války a tvrdil, že mají v moci politiku. Z tohoto důvodu byl antisemitismus důležitým obsahem národního socialismu v nacistickém Německu

Xenofobie - Pod tímto pojmem si lze představit nedůvěru, strach, odpor ke všemu co je cizí, nové a neznámé. Nejvýrazněji se xenofobie projevuje vůči občanům jiné barvy pleti, než je majoritní skupina, Odlišnosti jazyka, kultury. Typickým příkladem je odpor vůči cizincům a imigrantům

1. 4 Útvary pravicového spektra

Skinheads

Základ vzniku budoucích pravicových i ultrapravicových skupin lze spatřovat v hnutí skinheads. Počátky hnutí skinheads nacházíme ve druhé polovině šedesátých let ve Velké Británii. V té době dochází k výrazným změnám na trhu práce. Vlivem modernizace narůstá nezaměstnanost a staré sociální struktury se rozpadají. V dělnické třídě velkých měst vzniká nové hnutí dělnické mládeže. Příslušníci dělnické mládeže kladou důraz na svůj dělnický původ a ostře se vyhraňují proti hnutí hippies, které tvoří především mládeží ze středních vrstev. Skinheadi se tímto způsobem snaží odlišit od

⁹ CHMELÍK, J., Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. 1. vyd. Praha: Linde, 2001. s. 10.

¹⁰ CHMELÍK, J., Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. 1. vyd. Praha: Linde, 2001. s. 10.

”lepší” společnosti a vytvářejí si vlastní subkulturu. Až později se převážná část hnutí radikalizuje směrem doprava. Tato radikalizace je přisuzována zvyšující se nezaměstnaností, která postihuje málo kvalifikované mladé muže a situace se vyostřuje přílivem přistěhovalců, což má za následek úbytek práce pro rodilé Angličany.

Jak bylo výše řečeno, počátky hnutí skinheads se nacházejí ve druhé polovině 60. let, kde se v Londýně spojuje móda bílé britské mládeže zvané Mods (z gangu Mods – chuligáni) s identickou mládeží vystupující pod názvem Rude Boys neboli rudies (rozbouření hoši). Jedná s též o část přistěhovalců z Jamajky, vyznávajících hudbu SKA, jež je známa jako předchůdce reggae. Skinheadi se distancují od hippies, od drog a ”intelektuálů”. Jedním z největších rysů, jímž chtěli dát najevo svůj odpor k hippies, byla vyholená hlava, odtud skinheads (skin – kůže, head – hlava). Tvrdili, že politikové zneužívají dělníky ve svůj prospěch a nevěřili nikomu, ani ”zleva”, ani ”zprava”. Řídili se heslem ”Nenásleduj žádné vůdce”. Tito skinheadi pohrdali snobstvím, neboť nosili těžké dělnické boty (DocMartens – popř. pracovní boty s okovanou špičkou) seprané rifle lewiskey, vojenské bundy ”bomberly” a široké šle přes košile značky Ben Sherman nebo trička Fred Perry. Svou módou, patriotismem, zápallem pro pivo, box a fotbal se skinheadi měli podle některých autorů pokusit symbolicky znovu oživit tradiční anglickou dělnickou subkulturu.

Skupiny skinheadů, neměly v této době rasistický nebo xenofobní charakter. Hlavní problém spočívala pouze v jejich agresivitě, výtržnostech a rvačkách, nezřídka páchanými ve spojitosti s fotbalovými zápasy. Zanedlouho se ”semišové hlavy”, jak byli skinheadi rovněž nazýváni, začali dostávat do konfliktů s policií. Některé party totiž útočily při svých násilnostech i na studenty, homosexuály a výjimečně i na Pákistánce.

V první polovině 70. let není o hnutí skinhead moc slyšet. Nová vlna přichází s hnutím punk. Jedná se o hnutí mládeže s vlastní životní filozofií a stylem a hlavním rysem je usilování o autenticitu a přirozenost cítění a projevu, vyjadřující skepsi vůči možnostem a slibům společnosti. Vrcholné období punku se totiž kryje s obdobím největší nezaměstnanosti mládeže v Anglii poválečného období. Hnutí se distancuje od konzumního života, kariérismu a řady hodnot charakterizující moderního ”měšťáka”. Své postoje demonstruje nekonvenčním, provokativním oblečením a chováním. Hudebním stylem je punk rock, který má svým zdůrazněným rytmem s melodií v pozadí blízko k reggae. Texty písní hovoří o nejrůznějších problémech a obecné nespokojenosti mládež. Tato nová vlna propojuje hnutí punk se skinheady a zároveň vzniká i nový

hudební styl – **Oi!** Slovo pochází ze staré řečtiny, kde znamenalo "obyčejní lidé" a u skinheadů mělo prezentovat jednoduchost na nekonvenčnost jejich hnutí. Oi byl i hovorový pozdrav, který užívali londýnští dělníci.

V průběhu 70. let dochází k největšímu poklesu britské ekonomiky od druhé světové války, tento pokles přináší řadu sociálních problémů. To je okamžik, kdy se část skinheadů oproti svému původnímu apolitickému charakteru začíná radikalizovat směrem doprava. Svoji roli v tomto směru sehrál i nadaný hudebník Ian Stuart Donaldson, který v roce 1977 zakládá kapelu Skrewdriver, ventilující jeho pravicovou filozofii o násilí, přežití a rebelství. Po dvou letech organizuje menší politickou skupinu White Noise, která upoutala pozornost neonacistické organizace British National Front. Následně se Donaldsonova politická buňka přejmenovává na Blood and Honour Club. K výraznému zvratu dochází koncem 70. let, kdy si fyzicky zdatných a vlastenecky laděných skinheadů začínají všimnout některá politická seskupení, hlásící se ke krajní pravici.

K nim patřila především Národní Fronta (The National Front – NF), NF využívala image skinheads ve svůj prospěch, neboť mladí "bojovníci" z řad NF se měli při uličních potyčkách za ně vydávat. Velká část anglické dělnické mládeže se tímto způsobem propojuje s ultrapravicovými politickými subjekty, včetně Britské národní strany. Tím postupně vzniká nová odnož hnutí skinheads, která se výrazně hlásí k ultrapravici. Z tohoto důvodu napětí mezi radikálně pravicovou odnoží skinheadů a "tradičními skinheady" postupně narůstá. Hnutí skinheads se rychle šíří do mnoho dalších zemí (Irsko, Francie, Rakousko, Itálie, Německo, ale i do USA). V každé zemi má svá specifika, ale základní rysy zůstávají shodné. Od konce 80. let dochází k ožívování původního apolitického charakteru hnutí skinheads, včetně jeho hodnot. To vyvolává neustálé konflikty se zastánci odlišných směrů v rámci tohoto hnutí.

Moderní význam slova skinheads popřípadě skini, označuje mládež mezi 13 – 25 lety (ojediněle u aktivistů výše) zpravidla s vyholenou hlavou. Vyznačují se silnou skupinovou identitou, potlačením individualismu a výrazně se odlišují svým zevnějškem a symbolikou od ostatní mládeže. Odmítají obecně užívané normy tolerance, násilím si přisvojují právo zavádět pořádek podle vlastních hledisek bez ohledu na dané zákony. Typickým oblečením je vojenská bunda "bomber", nejčastěji zelená, černá, tmavě modrá, ale i červená. Úzké kalhoty ve zkrácené délce (se záložkami nebo ohrnuté), kšandy a vysoké boty. Moderní skini tuto typickou výstroj opouštějí a z nejrůznějších důvodů dávají přednost sportovnímu oblečení, nejčastěji

značek Lonsdale, Umbro, Thor Steinar a další. Mezi oblíbené a časté doplňky patří nášivky, odznáčky a nálepeky, zpravidla vyjadřující příslušnost k určitému směru. Například tzv. vlastenci nosí prakticky vše s motivy národních znaků a barev. Fašisticky orientovaní skini zase často užívají svastiku (hákový kříž, který je před soudem zdůvodňován jako symbol slunce). Tradiční skini mají své oblíbené kapely hrající styl SKA (Busters, Skaferlatine, Asoziale). Vydávají časopisy (Skaktus, Skoink, OiReka) a snaží se obnovit obraz nepolitické hnutí skinheads. V rámci dnešního skinheadského hnutí existuje několik hlavních směrů, které se dále ještě člení do skupin.

K hlavním směrům patří:

- 1) ultrapravicoví skini
- 2) nacionalističtí skini
- 3) skini proti rasismu.

ad1) Ultrapravicoví skini, kteří se rozešli s původními hodnotami hnutí, dnes představují nejsilnější odnož, avšak klasičtí skinheadi se od ultrapravicových distancují. Stále častěji se objevují hajlující holohlavci a to je ten moment, kdy přichází masmédiá s tím, že celé hnutí je od základu rasistické. Veřejnosti se tak při slově skin hned vybaví představa nácka, který utočí proti všem přistěhovalcům, občanům tmavé pleti a židům. Tito a jim podobní násilníci se pak mylně nazývají skini, ale přitom se vlastně jedná o obyčejné neofašisty a neonacisty, neboť vyznávají zcela jiné hodnoty a ideologizují toto hnutí. A tak vzniká nejmilitantnější a nejnebezpečnější odnož, spojující příznivce fašismu, nacismu, rasismu a antisemitismu. Skupiny a organizace se zpravidla vyznačují přísnou hierarchickou strukturou, mající i nadnárodní charakter. Ultrapravicoví skini se vyznačují adorací násilí vůči ideologicky vymezeným nepřátelům. V rámci tohoto směru se postupně profilují následující skupiny a organizace, které jsou často úzce propojeny a někdy se překrývají svými aktivitami.

Boneheads (bone = kost) zastupují nejtvrdší a nejmilitantnější jádro v rámci ultrapravicových skinů. V bývalé NDR se nazývali nazi-skins a pod tímto názvem vystupují i u nás (někdy se používá i naci-skins). Těžké boty, které nosí, již nenesou význam příslušnosti k dělnické třídě a změnily se v boty vojenské, spolu s ostatními částmi vojenského oblečení. Některé skupiny mají dokonce charakter paravojenských či teroristických organizací a bojový výcvik je pro ně samozřejmostí, např. COMBAT 18. Hudební skupiny blízké boneheads sice tvrdí, že hrají Oi!, ale spíše se jedná o hudební

propagandu k rasové a etnické nenávisti. Boneheads jsou napojeni na krajní pravici pravicové politické strany a hnutí.

White Power Skins (Bílá síla) WP skiní bojují za etnický čistou bílou rasu. Jsou velmi nepřátelští k cizincům a židům. Nosí nášivky s emblém hnutí White Power. V Německu a v České republice jsou tito příslušníci označováni jako fascho – skins.

Hammer – Skins jedná se o mezinárodní organizaci, která vznikla v roce 1986 v USA. Je založena na vůdcovském principu, ne však jednoho vůdce, neboť má řadu poboček v různých částech světa. Členové se hlásí k historickému nacismu a označují se za "rytíře bílé rasy". Vůdce hovoří o tom, že je spojuje idea nacionálního socialismu a boj za čtrnáct slov: „We must secure the existence of our people and a future for white children”. V českém překladu jde o 10 slov „My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí”. Dále proklamují, že jejich ideály jsou čisté, a proto nebudou mít nikdy nic společného s politickou stranou. Symbolem Hammer - Skins jsou zkřížená kladiva (hammer) jakožto symbol síly a "bílé" dělnické třídy, která se má postavit proti stávajícímu systému.

Bohemia – Hammer Skins (B.H.S.) pobočka, působící v ČR s přísnou vojenskou organizací kde jsou noví členové jsou pečlivě vybíráni. Vůdci a zakládající osobnosti B.H.S. užívají titulu "Activist", kterých je velmi omezený počet. Ti vybírají podle příslušných hledisek z řad sympatizantů členy "Support Group" (podpůrné skupiny). Členové Support Group musí během zkušebního období, obstát v různých zkouškách, včetně konfrontace se "Zákoníkem cti Hammer Skins". Zákoník obsahuje dvacet základních povinností a zákazů, jako např.: "Neužívej drogy, snaž se legálně získat zbraň, pracuj na své fyzické kondici, mluv co nejméně, buď ostražitý, důsledně prověřuj nové členy, neříkej nic, jsi-li konfrontován se zákonem" a další. Splněním těchto podmínek se členové podpůrné skupiny mohou stát aktivisty hnutí.

Blood and Honour (B&H) – hnutí Krev a čest vzniklo počátkem osmdesátých let ve Velké Británii a otevřeně se přihlásilo k myšlenkám národního socialismu a stalo se integrující silou v Evropě. Myšlenkové rozdíly mezi B.H.S. a B&H jsou nepatrné a prakticky dnes splývají. S rozdílem, že B&H se kromě k německému nacismu rovněž hlásí i k tradicím amerického rasově orientovaného Ku-klux-klanu. V našich

podmínkách působí Blood and Honour Division Bohemia (B&H DB), která zajišťuje a podporuje aktivit ultrapravicových skinů. Od roku 1997 – 98, kdy byla u nás na vrcholu, se její činnost utlumuje.

Národní odpor (NO). Jedná se o neregistrovanou organizaci. Vznikla v roce 1999 po neúspěšném pokusu o zaregistrování občanského sdružení Junge Nationaldemokraten (JN). Tato organizace sdružuje agresivní jedince, kteří ovládají různé druhy bojového umění. Ti vyhledávají konflikty a napadají lidi v ulicích.

White Arian Resistance (W.A.R.) – Bílý árijský odpor, jedná se o mezinárodní organizaci, která připravuje své příslušníky k rasové válce. Členové W.A.R. se cvičí pro pouliční boj, shromažďují zbraně a učí se s nimi zacházet. Některé z materiálů této organizace se objevují i na stránkách B.H.S., což svědčí o obdobném ideovém zaměření. Rovněž i zkratka W.A.R. je velmi často vidět na různých nášivkách příznivců našeho ultrapravicového skinheadského hnutí. Příznivci fašistického proudu se výrazně inspirovali Mussolinim a u nás i generálem Gajdou.

Rytíři Slunečního kruhu (RSK) nedávno založená organizace v České republice, která má za cíl sdružovat nejen neonacistické skinheady, ale i ženské oddíly tzv. Bundes Mädchen RSK. Sem prý může vstoupit každé rasově uvědomělé bílé děvče, které chce pomáhat vězněným skinům. Dále může vstoupit jen ten naci-skin, který je v hnutí delší dobu a myslí to s ním vážně. Každá přihláška má být posouzena individuálně. Tato nová doslova strana má být složena z Vůdce, zástupce, nástupce a čtyř říšských ministrů, včetně hlavního ideologa. Členové neplatí žádné příspěvky, ale místo příspěvků musí povinně odebírat stranické tiskoviny. Ústřední stranickou tiskovinou se stal zin INNOCENT, který vychází nepravidelně kvůli utajení.

ad2) Nacionalističtí skini nejsou zpravidla tak militantní jako nelegálně působící ultrapravicové skupiny a organizace. Proto se snadněji zapojují do veřejného dění a mají i větší vliv ve společnosti. A právě v tom tkví i jejich nebezpečnost. Aktivní nacionální skupiny a hnutí jsou i oficiálně registrované. V některých evropských zemích jsou nacionalističtí skini napojeni na takto orientované politické strany, které působí v místní samosprávě i v parlamentech. V tomto směru můžeme pozorovat hodně společných rysů s původním charakterem skinheadského hnutí, jako určité subkultury.

Je to především patrné na **Oj-skin**ech říkající si "skini pro legraci", oddávají se hudbě, alkoholu a dobré zábavě. Být skin znamená způsob, jak si užívat. Tímto pojetím ožívují nepolitický charakter prostřednictvím specifického sociálního protestu vůči současné společnosti. Nevstupují přímo do politického dění a za své nepřátele považují cizince, lidi na okraji společnosti (bezdomovce, prostitutky, homosexuály a další handicapované lidi), protirasistické aktivisty a "levičáky", které často i pronásledují. Díky tomu jsou řazeni k nacionalistickým skinům. Dále existují vlastenecké skupiny (tzv. Patriots) a klerofašisticky orientované skupiny, jejichž příslušníci bývají někdy označováni jako Kališníci.

ad3) Skini proti rasismu jsou zastoupeny dvěma významnějšími skupinami.

SHARP - SkinHeads Against Racial Prejudice (Skinheadi proti rasovým předsudkům), SHARP se přiklání k původnímu apolitickému charakteru hnutí. Vyznávají hudební styl SKA, nosí typické oblečení. Od ostatní skinů se mohou lišit účesem (delší vlasy). Sami se označují jako nepolitičtí, ale v případě potřeby se nebrání užití násilí proti ultrapravicovým skinům, např. při obraně ubytoven přistěhovalců nebo proti různým rasistickým útokům. Myšlenka S.H.A.R.P. byla založena v osmdesátých letech v USA ve snaze očistit hnutí a formovat ho pozitivnějším směrem. V našich podmínkách představují malou frakci, která se schází v pražských rockových klubech, a její členové vydávají kvalitní hudební časopisy tzv. fanziny.

Red-skins (Rudí skini) Hlásají, že skinheadi jsou hnutím pracující třídy. Red-skins se neorientují pouze na násilí, ale i v politice spatřují nástroj k emancipaci pracujících. Zavrhuje stalinský režim, fašismus, rasismus a xenofobii. Jsou pro ně typické červené bombry, boty DocMartens a v nich červené tkaničky (na rozdíl od ultrapravicových skinů nosící bílé tkaničky a na nacionalistických skinů nosící hnědé tkaničky). V neposlední řadě nosí nápisy "red-skins" na bomberech a basebalových čepicích.

Kromě tří výše uvedených směrů v hnutí skinheads, existuje několik skupin, které nelze jednoznačně zařadit ani k jednomu z nich. Za zmínku stojí následující skupiny:

Renees - jde o skupiny mladých dívek, ale i žen s širokým názorovým spektrem. Od zaměřených NAZI, přes fašistky, rasistky či White:Powe; Oi, SHARP až po lesbian renees. S tím souvisí i různé označení, mimo renees se používá skingirl, Oilky, reny, riny či bootgirl, ;rude girl. Výraz Oi!ky, původně rozšířen v Anglii, se postupně vytrácí. V našich podmínkách se dívkám říká většinou Renee či Bkingirl.

Hooligans - fotbaloví fanoušci, kteří nevypadají jako typičtí zástupci hnutí skinheads, neboť dávají přednost pohodlnému sportovnímu oblečení. Se skinny (spíše se skupinami Oi-skins) se stýkají na fotbalových zápasech a na různých oslavách.

Sympatizanti - neangažující se v žádné skupině ani se k nim nehlásí, ale vyznávají stejné nacionalistické a radikálně pravicové názory.¹¹

1.5 Znaký a symboly

Velice zdařilý popis jednotlivých znaků a symbolů, lze nelézt v knize JUDr. Chmelíka, a proto při výčtu jednotlivých znaků se budu držet právě této knihy.

Nejprve základní pojmy:

Symbol podle Ottova slovníku naučného „*jest umluvené nebo obvyklé znamení čili značka pro nějaký předmět*“. Symboly se vyvinuly jako zkratky označení, (např. míry a váhy), nebo vznikly dlouholetými zvyklostmi jejich užívání jako označení stavu či veličiny. Množství symbolů je převzata z římské a řecké mytologie a také z prvních dob křesťanství.

Emblém je slovo je francouzského původu vyjadřující odznak příslušnosti k povolání, povahu, vlastnosti, příslušnosti určité osoby, která takový emblém užívá nebo nosí.

Runa, jedná se o starobylé, germánské hláskové písmo. Runové písmo je charakteristické ostrým až hranatým provedením písmen. Připomíná vrypy tvrdého předmětu do tvrdého materiálu (dřeva, kamene). Název „runa“ pochází nejspíše ze staroněmeckého „raunen“, které lze přeložit jako „šeptati“. Odtud je dovozováno, že se jednalo o pravděpodobně o tajné písmo. Dalším názvem runového písma je také „fulthark“.¹²

Symbolika barev

V symbolice hnutí skinheads a dalších pravicových i ultrapravicových útvarů dominují tři barvy: černá bílá a červená, vyjadřují, ve své podstatě veškerou filozofii vzniku, činnosti a zaměření těchto hnutí. Tato kombinace byla převzata ze symboliky, jež je

---

¹¹ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 11 – 16

¹² CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 28 -30

typická pro fašistické diktatury, v nacistickém Německu tuto kombinaci barev prohlásil za národní barvy Adolf Hitler.

„Bílá barva je obecně symbolem jistoty, čistoty a nevinnosti. Pro fašistické diktatury a také pro hnutí skinheads značí čistotu rasy a národa.

Červená barva jako symbolem ohně, krve, revoluce. Pro fašismus, potažmo hnutí skinheads se stala symbolem pokrevního svazku.

Černá barva obecně značí smrt. Symbolizuje anarchii, nenávisť ke všem, kteří „przní čistou rasu“. Pro skinheads se černá barva stala symbolem rasové nenávisťi proti všem s rozdílnou barvou pleti.”¹³

Symbolika čísel

Řada symbolů užívaných příznivci hnutí skinheads, i jiných hnutí, jejichž ideologickou náplní činnosti je vyznávání ideálu Adolfa Hitlera, propagující ideologii fašismu nebo nacismu, je záměrně kombinována s číselnými symboly. Tato čísla ve většině vyjadřují pořadové číslo písmena v abecedě. Např.:

14 – Tato číslovka vyjadřuje 14 slov anglické věty: „We must secure the existence of our people and a future for white children”. V českém překladu jde o 10 slov (může se objevovat jako modifikace 14) „My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí”.

18 – Vyjadřuje první a osmé písmeno abecedy, tedy A a H, kryptogramem iniciálu jména Adolf Hitler

88 – Tato číselná kombinace vyjadřuje kryptogram fašistického pozdravu „Heil Hitler”¹⁴

Runová symbolika fašismu

Fašismus byl typický tím, že využíval runové symboly, které ať už v původní nebo přenesené podobě přímo nebo skrytě vyjadřovaly myšlenku nadřazenosti germánské bílé rasy nad ostatními „méně cennými” rasami. Tyto poněkud primitivní runové

---

¹³ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 35

¹⁴ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 36

symboly nabývaly, díky fašistické adaptaci, zcela jiného významu. Tuto symboliku pak postupně převzalo hnutí skinheads na celém světě.¹⁵

Verbální symbolika

Kromě symbolů fašistické ideologie, využívají skinheadi k propagaci hnutí i řadu hesel typických pro fašistické Německo, ale i dalších hesel a zkratek. Tato jsou předkládána v různých významech a značek volně. Jako příklad lze uvést pár hesel, jež byly převzaty hnutím skinheads.

BLUT UND EHRE - „Krev a čest“ Heslo užívané Hitlerjugend. V anglické verzi používané skinheads **BLOOD AND HONOUR**

SIEG HEIL - „Vítězství zdar“. Jde o stranický pozdrav, nebo také bojové heslo. Pro fašistické Německo se stalo typickým až v kombinaci se zdviženou pravicí do fašistického pozdravu.

WHITE RACE – OUR PRIDE – Bílá rasa – naše hrdost. Zcela evidentní rasový obsah hnutí, které tento nápis používá.

We must secure the existence of our people and a future for white children – Musíme zabezpečit náš národ a budoucnost bílým dětem.

Oi – toto slovo, které původně pochází ze staré řečtiny, kde znamenalo „obyčejní lidé“, bylo původně v hnutí skinheads používáno k označení kultury hnutí, vyjadřující její jednoduchost, nekonvenčnost. Slovo má však zřejmě více významů.

WP – Zkratka pro **White Power**, bílá síla, bílá moc.¹⁶

Emblémová symbolika

Významným zdrojem zástupných znaků extremistických hnutí, zejména hnutí skinheads, jsou emblémy používané fašistickými divizemi SS. I pro tyto emblémy je typické, že čerpají ze znaků runového písma, v kombinaci s heraldickými znaky. V hnutí skinheads jsou z emblémů fašistických divizí SS používány zejména ty, znázorňují symbol klíče, ať již samostatně nebo ve spojení se znakem fašistické policie – gestapa, tj. trigium a svastika, Odal rune, emblém se znakem smrtihlava a emblémy se zaťatou pěstí. Označení konkrétních divizí, které ten který emblém používaly, není

¹⁵ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 37 - 39

¹⁶ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 45 - 48

podstatné. Velmi často tam, kde není zastoupen hákový kříž v různých typech, je nahrazován číselnou symbolikou nebo keltským křížem, případně spojení s různými nápisy vyjadřující nadřazenost extremistického hnutí nad ostatní občany. Nápisy mají zejména psychologický význam pro příznivce hnutí skinheads, protože vyjadřují jejich sounáležitost s určitou ideologií, vyjadřují jejich sílu, psychickou i fyzickou.¹⁷

Základní dělení symboliky extremistických hnutí

Symbolsy užívané hnutím skinhead můžeme rozdělit do tří základních kategorií:

- A. Symbolika se zjevným rasovým motivem
- B. Symbolika s latentním rasovým motivem
- C. Symbolika prostá rasového motivu

Do kategorie „A” se řadí ty symboly, emblémy a jiné zástupné znaky, které předjímají rasový motiv. V jejich ideovém obsahu je jasně zřetelná národnostní, rasová, třídní nebo náboženská zášť. Typickým představitelem této kategorie znaků je většina fašistických symbolů a emblémů.

Do kategorie „B” lze zahrnout ty symboly, emblémy nebo jiné atributy typické pro určité skupiny, jejichž rasový, antisemitský, protidemokratický charakter není obecně známý. U znaků není přesně znám ani jejich význam a obsah. Jedná obvykle o znaky, které mají vícero významů, kde jejich historický význam není zpravidla negativisticky zaměřen. Pro občany, neznalé problematiky, je jejich obsah směřující k potlačování práva a svobod občanů, rasové zášti apod. zůstává skryt a jako takové nejsou ani obecně vnímány. Typickými symboly jsou např. zkřížená kladiva, keltský kříž a další.

Symbolika kategorie „C”. I když jsou tyto znaky extremisty velmi hojně užívány, nelze jim obecně ani zvláštěně přisuzovat, že by směřovaly k podpoře či propagaci rasismu, antisemitismu, fašismu, či propagaci jiné formy útisku. Tyto zástupné znaky nejsou považovány za závadné z hlediska právního, ale jsou zavrhovány z morálního hlediska pro svůj obvykle vulgární nebo jinak nevhodný způsob prezentace. Typickým představitelem této kategorie jsou různé nápisy typu např. SKINHEADS, IAN, B.H.S., SHARP a další.¹⁸

---

¹⁷ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 49 - 53

¹⁸ CHMELÍK, J. Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 56 - 59

Výše uvedená symbolika patří mezi tradiční, díky které je již na první pohled patrná příslušnost jednotlivce k té které skupině. Ovšem objevují se moderní způsoby. Jedná se též o určitý druh symboliky, tato má však přesně opačný smysl, že symbolika uvedená v předcházejících kapitolách. Jejím smyslem není do očí bijícím způsobem značit svoji příslušnost k extremistickému hnutí, ba naopak, co nejvíce splynout.

Tento styl nese název „**black block**” Jeho masovější užívání je registrováno v 90. letech v Německu, zejména pak v Berlíně, při nepokojích kolem 1. máje. Policie byla při zákrocích opakovaně kritizována, že dopady používání donucovacích prostředků pociťovaly mnohdy i nezúčastnění občané, kteří se nacházeli v místě zákroku. Německé pořádkové síly změnilly strategii a snažily se vést zákroky co nejvíce selektivně. Výrazné oděvní doplňky extremistů ji to usnadňovaly. To si však extremisté brzy uvědomili a začali se oblékat tak, aby co nejvíce ztížili svou identifikaci. Základ tvořila tmavá mikina s kapucí a tmavé kalhoty s kapsami vojenského střihu. Těžké boty nahradila sportovní obuv, ve které se lépe běhá. Nezbytné byly tmavé brýle a šátek přes tvář.

U nás byl black block poprvé výrazně registrován při nepokojích během zasedání MMF v Praze v roce 2000. Pro výhody, které nositeli přináší, se rozšířil nejen mezi anarchistické a radikálně antifašistické skupiny, ale i mezi samotné neonacisty. Také fotbaloví hooligans pomalu opouštějí pestřejší sportovní oblečení. Nakonec i samotní výrobci fanoušky oblíbených značek (Umbro, Lonsdale, Everlast aj.) pružně reagují na požadavky trhu přechodem na obligátní tmavou.¹⁹

1. 6 Charakteristika jednice, jeho rekrutace

Podle Chmelíka jsou pro zastávání extremistických postojů určující tři faktory, a to faktor úspěchu, faktor nejistoty a faktor absence náležen. Dále podrobněji rozvedu jednotlivé faktory, tak, jak se popsal autor.

---

¹⁹ (Kriminalistický sborník 5/2010) s. 64 - 68

Faktor úspěchu

Chmelík vytvořil hypotézu, že: „*Skinheadi jsou tvořeni lidmi, kteří jsou neúspěšní nebo nemají šanci normálním způsobem dosáhnout pozornosti a úspěchu ve společnosti.*

Tato hypotéza je dána těmito faktory:

- *nevýrazné postavení v rodině, řada z nich vlastní rodinu nemá;*
- *nedostatek profesní způsobilosti, protože většina z nich nemá dokončeno středoškolské vzdělání a nejsou ani vyučeni, nebo teprve studují, připravují se na budoucí povolání (učni, středoškoláci, mladiství bez pracovního poměru apod.);*
- *vlastní deprivace neúspěšnosti (nemohou hmatatelným způsobem dosáhnout na úspěch, prezentovat se a chlubit společenským úspěchem, jsou medializováni jako spodina společnosti), a přitom je u nich výrazná touha stát se úspěšnými.*”²⁰

Faktor nejistoty

Chmelík uvádí, že v současné společnosti je velice výrazný faktor nejistoty a to zejména nejistoty sociální. Ta byla v dřívější době eliminována státem, který zastával jakousi sociální pomoc jedincům, kteří se nemohli pojistit proti sociální nejistotě majetkem. Avšak v moderní době demokratických států, kde je platná zásada: „ať se postará každý sám o sebe” jsou tito sociálně slabší jedinci vystaveni sociální krizi. Tato krize vede k radikalizaci, a aby eliminovali tuto nejistotu, sdružují se do radikálnějších komunit, jejichž prostřednictvím lze nápadněji vyslovit nesouhlas se stávajícím systémem. K těmto radikálnějším řešením jsou náchylnější mladí lidé s nízkým vzděláním, bez perspektivy a malými možnostmi uplatnění na trhu práce. Tito pak kompenzují svou nejistotu militantním jednáním.

Faktor absence náležení

V dnešní době individualismu, je velký problém to, že mladí lidé, bez životních zkušeností postrádají své místo ve společnosti. Je to dáno do jisté míry fungováním rodiny, kdy je za rodinu považováno pouze nejbližší příbuzenstvo: matka, otec, sourozenci a širší rodina je opomíjena. Mladý člověk proto hledá jakýsi opěrný bod, u kterého by měl pocit sounáležitosti a dominující osobnost, jež by považoval za svůj vzor. Tato nová společnost by mu napomohla určit nový směr vedoucí z nejistoty. „*Sociální nejistota, pocit neúspěšnosti a tápání ve společnosti, absence náležení k elitě a anonymita ve společnosti jsou rozhodujícími faktory, které vedou zejména mladou*

---

²⁰ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 21

populaci k vytváření extremistických hnutí.²¹ Sebepojetí mladých pravicových extremistů je podle Chmelíka založeno na těchto názorech:

„- *Ve svém okolí vidí mnoho nepřátel, kterými se cítí být ohroženi, proto jednají sebezáchovně.*

- *Jsou přesvědčeni, že panuje každodenní boj o přežití, ve kterém se prosadí jen ti nejsilnější.*

- *Násilí považují za běžnou a normální formu řešení konfliktů.*

- *Mají vizi katastrofy národa spočívající v jeho degradaci.*

- *Cítí se být vyobcováni ze společnosti a také se domnívají, že je nikdo nebere vážně.*

- *Pocítují velký vztek, který musí demonstrovat fyzickým násilím a tak dát najevo svou vlastní fyzickou sílu.*

- *Jsou přesvědčeni, že jsou povoláni k boji za správnou věc.*

- *Budoucnost vidí pesimisticky.*”²²

Jsou pro ně typické určité znaky

- Snížená rozlišovací schopnost ve společnosti.

- Jsou náchylní k jednoduchým, ale „siláckým” heslům.

- Nejsou ochotni příliš diskutovat.

- Interpretují vlastní společenskou situaci pomocí jednoduchých klišé.

- Projevuje se u nich obětní mentalita.

- Trpí odloučením od rodiny.

- Mají pocit, že se nehodí do dnešní doby.

- Silně se brání konformitě společnosti.²³

Důvodem, proč mladí lidé inklinují extremistickým hnutím, jsou podle Chmelíka „*Že jim hnutí nabízí nové kamarádství, pocit pospolitosti, zbavuje je potřeby myšlení a místo něj užívá hodnocení schématem přítel x nepřítel. Jedinec si cítí v davu bezpečně, protože je v něm ukryt. Což na druhou stranu odbourává sebekontrolu a zábrany.*”²⁴

---

²¹ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 24

²² CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 24

²³ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 25

²⁴ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 25

1.7 Pravicový extremismus a internet

Každý člověk, žijící v moderní společnosti, vnímá, jak se vzdálenosti zkracují, lidé se navzájem přibližují vlivem moderních technologií. V současnosti je veškeré dění soustředěno právě kolem moderních technologií. Vše je řízeno počítačem, umělou inteligencí. I běžné činnosti, dříve vykonávané bez použití moderních počítačových technologií, se nyní bez této technologie neobejdou. Mám tím na mysli například řízení vozidla. Pokud má člověk starší vůz, v němž převládá mechanizace nad počítačem, tak tento fenomén tolik nevnímá. Má – li však moderní vůz, který je napěchován elektronikou, bez funkčního počítače, vozidlo ani nenastartuje. To samé platí i komunikace mezi lidmi. Dříve byl člověk odkázán, při výměně informací na starý dobrý papír, tužku a poštovní schránku. Tento způsob komunikace je samozřejmě zachován i do současnosti, nutno však říci, že se spíše jedná o "romantický" způsob komunikace. Člověk napíše dopis, odešle jej a několik dní s napětím čeká, co ten na druhé straně, odepíše. Psaní dopisů má své kouzlo, ale v dnešní době, kdy je trendem výměna co největšího množství informací v co nejkratším čase, silně zaostává.

Absolutním vládce komunikace je internet. Internet je celosvětový systém navzájem propojených počítačových sítí („sítí sítí“), ve kterých mezi sebou počítače komunikují. Společným cílem všech lidí využívajících Internet je bezproblémová komunikace (výměna dat).

Internetu hojně využívají i extremistické organizace. Problematika internetu se stává rok od roku aktuálnější a její řešení naléhavější. Dostupnost nových technologií se stále zvyšuje, pokrytí a rychlosti internetu stoupá a s ní stoupá i počítačová gramotnost lidí. Díky tomu se internet stává jednoduchým a levným nástrojem k propagandě jak ultrapravicových, tak ultralevicových názorů. Internet představuje, při dodržení určitých bezpečnostních zásad, vítaný prostředek komunikace mezi zájmovými skupinami, který je obtížně kontrolovatelný bezpečnostními složkami. K oblíbenosti internetu přispívá především relativní anonymita prostředí. Budeme – li hovořit o českých extremistech, tak ti využívají internet k celé řadě činností, nejčastěji k prezentaci svých myšlenek, vzájemné komunikaci a prodeji zboží s extremistickou tematikou. Internet se stal pro extremisty však především propagandistickou platformou číslo jedna. Extremisté se prostřednictvím internetu snaží působit na veřejnost a nabízet jí, nezávisle na oficiálním zpravodajství, vlastní pohled na různá témata.

Specifickým případem využití internetu jsou sociální sítě. V současnosti vede na poli sociálních sítí **Facebook**. Naprostá většina mladých lidí, majících přístup k internetu, má svůj účet na facebooku založen. Tohoto opět umí využít i extremisté napojení a různé skupiny či organizace. Mimo vzájemné komunikace mezi uživateli facebooku, je další službou facebooku, vyváření zájmových skupin, do nichž se lidé připojují podle sympatie. Jako příklad lze uvést dvě skupiny z listopadu a prosince 2009. První skupina pod názvem „Za 1 fanouška... o 1 cikána méně! Pojdme vyčistit ČR!“ měla, než byl její provoz ukončen, přes 10 000 členů. Druhá - „Mrtvy cigan - Dobry Cigan“ - po dvou týdnech svého trvání získala okolo 2 000 členů. Zde je patrné kouzlo anonymity. Běžný uživatel, ač ne zrovna extremistu, má možnost odblokovat svůj latentní rasismus a ventilovat jej navenek.

Mezi nové prvky využívání internetu patří i provozování vlastního zpravodajství formou internetových rádií. Při těchto projektech jsou moderátory vedeny diskuze, přinášeno zpravodajství a pouštěna hudba WPM (White Power Music) různých hudebních skupin. Moderátory většinou bývají osoby důvěrně známé celému hnutí, což vede ke zvýšené sledovanosti rádia. Takovýmto projektem bylo např. rádio Autonom.

Internetová komunikace mezi zájmovými skupinami, a to i na českých serverech, probíhá pomocí softwarového šifrování (PGP klíče apod.), anebo v uzavřených chatovacích skupinách. Autoři textů umístěných na internetu rovněž užívají různé maskování své totožnosti, jako jsou proxy servery či anonymizéry. Všechny tyto skutečnosti značně znesnadňují vypátrání pachatelů.

K šíření rasové nenávisti, neonacismu, antisemitismu a různých nenávistných projevů jsou ideálním nástrojem blogy, a webové stránky. Jak bylo již výše uvedeno, jistá neorganizovanost a anonymita autora je východiskem pro prezentaci radikálních a nesnášenlivých projevů. Mnohé z webových stránek a blogů umožňují stahování hudby neonacistických a skinheadských kapel. Vedle nich pak existují i blogy, které lze označit za organizované a jimiž je výhradně propagována ideologie nacionálního socialismu a antisemitismu.²⁵

---

²⁵ Strategie boje proti extremismu v roce 2009. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky. 2010 s. 15 - 16

2 Levicový extremismus

Na rozdíl o pravicové extremistické scény, sdružuje levicová extremistická scéna spíše politické radikály, než extremisty, kdy svou kritikou směřují k odstranění chyb v rámci stávajícího systému.

2.1 Vymezení pojmů, ideologie

Základním pojem levicové scény je **Anarchismus**. „Z názvu (*an* + *archos*) plyne jednotná idea *BEZ VLÁDY*, tato idea spojuje rozmanité anarchistické názory, hlásající odstranění státu.²⁶ Podle Chmelíka „Anarchismus zdůrazňuje absolutní svobodu jednotlivce a absolutní uplatňování jeho svobodné vůle, Odmítá vše, co mu brání v této ideologii (zejména stát, státní orgány, autoritu, disciplínu, pořádek, povinnosti). Anarchismus je řazen k tzv. levicovému politickému extremismu. Nejde o jednotné hnutí, protože je v něm zastoupena řada proudů, včetně příslušníků hnutí *skinheads*. Pro extrémně levicové skupiny a hnutí, tedy včetně anarchistů je výrazným jevem jejich relativní mírumilovnost, tj. své požadavky a cíle chtějí dosáhnout většinou pasivní demonstrací nesouhlasu se stávajícím systémem apod.“²⁷

Pro levicovou scénu České republiky je příznačný pojem anarchoautonomní. Termín anarchismus a anarchoautonomní bývá nezřídka spojován a vlivem špatně interpretace médií vzniká dojem, že mezi těmito pojmy nejsou žádné specifické rozdíly. Proto je na místě uvést specifika a odlišnosti obou proudů. Na rozdíl od klasických anarchistů, kteří sice usilují o zrušení zákonů a státní moci, avšak předpokládají vznik přirozenějšího a spontánnějšího sociálního řádu, autonomové odmítají jakákoliv omezení svobody a bojují nejen proti vládě, státu, ale i jakémukoli společenskému uspořádání. Jejich negativní postoje směřují i vůči všem spořádaným občanům, které vnímají jako «měšťáky» a «buržoazii».

---

²⁶ DANICS, Š., Extremismus hrozba demokracie. Praha: Police History. 2002. s. 23

²⁷ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 96

Termín **anarchoautonomní** skupiny je dnes používán pro spojení klasických anarchistů s tzv. autonomním hnutím, tj. nedogmaticky a neideologicky orientovaným hnutím, které zastává radikálně nonkonformní postoje vůči společnosti. Toto propojení je důsledkem odklonu mladých lidí od klasických anarchistických idejí, což lze pozorovat již od 80. let v celé západní Evropě. Z výše uvedeného vyplývá, že klasické anarchisty je lépe řadit do ultralevicové extrémní scény, naproti tomu anarchoautonomy spíše mezi subkultury levicového extremismu, než je všeobecně zahrnovat mezi anarchisty jako takové.

Mezi další proud anarchismu, vyskytující se v České republice lze také řadit **anarcho-syndikalismus**, jehož stěžejní myšlenkou je dovést dělnictvo ke generální stávce a tím zažehnout masovou vzpouru. Tohoto se snaží dosáhnout prostřednictvím tzv. *syndikátů* (autonomní pracovní a politické jednotky, jejichž předobrazem bylo odborové hnutí)²⁸

2.2 Útvary

Jak již bylo v předchozí kapitole řečeno, je pro českou levicovou scénu charakteristický především anarchoautonomní pojetí. Typickým útvarem anarchoautonomů je

Česká anarchistická federace (ČAF)

ČAF zahájila svou činnost 10. října 1904, kdy se k ní přihlásilo 22 skupin s 248 členy. Za otce myšlenky založení ČAF je považován Stanislav K. Neumann. V roce 1995 bylo volně navázáno na působení ČAF, kdy došlo k připojení slovenských členů a byl změněn název na Československou anarchistickou federaci (ČSAF). Základním cílem ČAF bylo vytvořit skupiny schopných jedinců propagující anarchistické zásady a ideály v jejich ryzí podobě. Byla zde jasně patrná snaha o vytvoření specifické politické organizace nesvázané bezprostředně s ekonomickým bojem a akcentující i jiné aspekty anarchistických aktivit proti útlaku (antimilitarismus, antiklerikalismus apod.).

V pracovním programu právě vzniklé organizace se uvádělo:

„ČAF je veřejným a volným sdružením pracovníků v českém anarchistickém hnutí. Chce stát vedle anarchistických sdružení odborových a spojovat ve společné práci

---

²⁸ DANICS, Š., Extremismus hrozba demokracie. Praha: Police History. 2002. s. 23

anarchistické myšlenky přístupné pracovníky všech odborů a všech společenských vrstev. ČAF má položit úplný základ ke zdravému hnutí a pojistit normálnější vývoj tohoto hnutí tak, aby jeho vliv v zejména českém světě byl rozhodnějším a lépe odpovídajícím počtu jeho příslušníků." ²⁹

Za své hlavní úkoly si členové ČAF kladli především:

- provést organizaci volných skupin, umožnit jejich styk a společnou práci, podporovat volnou iniciativu a propagovat volnou solidaritu,
- účelně upravit literární práci, zejména časopiseckou a podpořit české anarchistické hnutí úplnou anarchistickou literaturou vědeckou i agitační,
- podporovat inteligentní agitační síly a koordinovat přednáškovou činnost,
- kromě všeobecné anarchistické propagandy podporovat i antimilitaristické a protiklerikální hnutí,
- šířit pochopení pro myšlenku generální stávkou a
- udržovat styk s mezinárodním anarchistickým hnutím.

Mezi další anarchoautonomní hnutí můžeme řadit také **Antifašistická akce (AFA)**, která sdružuje radikální a militantní antifašisty, vyvíjející činnost v jednotlivých regionech České republiky.

Další je **Federace sociálních anarchistů (FSA)**. FSA se považuje za jedinou autentickou anarchistickou organizaci u nás. **People s Glogal Action (PGA)**. PGA představuje mezinárodní anarchoautonomní, antikapitalistické a antiglobalistické hnutí, které se ustanovilo v roce 1998. PGA je tvůrcem myšlenky "street party",

V devadesátých letech dvacátého století, kdy si stále více lidí uvědomovalo rozdíl mezi tím, co je a co by mělo či spíše mělo být, se v Anglii zrodila jedna z forem boje o veřejný prostor, o ulice a náměstí. Z hnutí proti výstavbě nových dálnic se zrodilo Reclaim the Streets, i fenomén street parties. K mobilizaci lidí na streetparty spojili antikapitalistickou politiku přímé akce s tvořivou zábavou, uměním a muzikou. Smíchali protest s karnevalem, aby lidé pomocí street party oslavili dočasné osvobození

---

²⁹ <http://www.a-kontra.net/100-let-ceske-anarchisticke-federace>

od zavedeného řádu. To představuje odmítnutí strnulé hierarchie, privilegií norem a zákazů. Davy lidí na ulici jsou zachváceny náhlým uvědoměním si své moci.

Karnevaly a revoluce nejsou pasivní podívanou, která je sledována jinými lidmi, ale naopak zahrnují, ba přímo vyžadují aktivní účast samotného davu. S důležitým poselstvím: „Nic nechceme, nic nežádáme, bereme si zpátky to, co nám patří.“ ...naše ulice, naše životy. Ulice jako veřejné prostranství, které byly za pomoci státu vyvlastněny automobilovým průmyslem v zájmu zisku a propěchu menšiny.

Street parties - moderní interpretace dávných protestů a bojů za svobodnější a důstojnější život - nejsou však žádným novým vynálezem. Přímé akce vyjadřují přesvědčení, že v úsilí a boji za lepší, sociálně spravedlivější a ekologicky udržitelnější společnost - nelze přenechat ani odborníkům, ani stranickému předvoji, ani poslancům v parlamentu, ale jednat sami za sebe ve spolupráci se svými bližními. A přímá akce je nedílnou součástí tohoto emancipačního úsilí.

V České republice je anarcho-syndikalismus reprezentován **Organizací revolučních anarchistů Solidarita (ORAS)**. Jedná se o neregistrovanou organizaci, která se vyčleňuje z moravské syndikalistické skupiny Solidarita, jež vznikla v roce 1996 odtržením od tehdejší ČAF.

Kromě anarchoautonomů a anarcho-syndikalistů je patrná přítomnost i dalších proudů levicové scény. Výrazný podíl zastávají příznivci komunismu, marxistických ideologií a stalinismu (Redskins a Sharpskins).

SHARP - SkinHeads Against Racial Prejudice (Skinheadi proti rasovým predsudkům), SHARP se přiklání k původnímu apolitickému charakteru hnutí. Vyznávají hudební styl SKA, nosí typické oblečení. Od ostatní skinů se mohou lišit účesem (delší vlasy). Sami se označují jako nepolitičtí, ale v případě potřeby se nebrání užití násilí proti ultrapravicovým skinům, např. při obraně ubytoven přistěhovalců nebo proti různým rasistickým útokům. Myšlenka S.H.A.R.P. byla založena v osmdesátých letech v USA ve snaze očistit hnutí a formovat ho pozitivnějším směrem. V našich podmínkách představují malou frakci, která se schází v pražských rockových klubech, a její členové vydávají kvalitní hudební časopisy tzv. Fančiny

Red Skins

Redskini, název je odvozen od typických červených doplňků a dalších rudých atributů, jako jsou např. červené tkaničky v těžkých botách, nápisy „redskins“ na bombrech a basebolových čepicích. Společně s neonacisty jsou považováni za nejradikálnější a nejvíce nebezpečné. Jejich nebezpečnost spočívá v častých fyzických útocích na ultrapravicově orientované skinheads a členy neonacistických organizací. Příslušníci redskins vyznávají marxistické ideologie, jako trockismus a stalinismus.

Levicové útvary nejsou zastoupeny pouze ideově a politicky orientovanými příznivci konkrétních frakcí. Významnou část tvoří příznivci alternativních přístupu k životu, vymykající se konvečním zvyklostem. Výrazné aktivity levicových radikálů je možné zaznamenat i v oblasti kultury, hudby a zakládání komunit vyznávající alternativní způsob života. V poslední době, nejen díky médiím, se dostal do popředí Sqatting.³⁰

Squatting je vnímán jako hnutí, ale také jako životní styl a filozofie nebo přechodné řešení bytové situace, ale těmi nejradikálnější i jako předvoj sociální revoluce. Squateři svým netradičním sociálním protestem a vytvářením alternativních životních prostor či alternativního stylu života se zřetelně profilují v rámci anarchoautonomních skupin. Pojem squatting tedy nemá vyhraněnou a jednotnou ideologii, neboť se jedná o sociálně-politické hnutí, které obsazováním prázdných domů, bytů, tzn. řešením bytové otázky “zdola“, poukazuje na problémy “nebydlících“. Většinu těchto mladých lidí sjednocuje tedy řídicí zásada - obsaď a žij, ale i odpor vůči domovním spekulantům a státní bytové politice.

Byty a domy, které squateři odsadí, se často stávají místy kulturních a politických debat. Osazenstvo squattů tvoří nejenom mladí nezaměstnaní, bezdomovci, imigranti, ale i intelektuálové, pro které je tento způsob života šancí odpoutat se od vlivu rodičů a realizovat v praxi své představy o způsobu života. V zabraných domech a bytech, tak vznikají různé specifické komunity. Některé squatty se však staly útočištěm narkomanů a kriminálních živlů. U nás nejdéle fungoval squatt Ladronka, který po zániku Kulturního a sociálního centra v Kafkově ulici, se stal hlavním organizátorem a koordinátorem autonomního kulturního (především hudebního) života v Praze.

---

³⁰ BASTL, M., Radikální levice v České republice: devadesátá léta dvacátého století. Brno: Masarykova univerzita. 2001 s. 25-32

PUNKS

Toto hnutí zaujímá na extremistické scéně ne zcela vyhraněnou pozici. PUNKS, svou příslušností k názorovému proudu, se spíše blíží k levicově zaměřenému extremistickému hnutí. Hnutí PUNKS (také pankáči, v překladu - mizerný, nesmyslný) je hnutí mládeže, vzniklé koncem 60. počátkem 70. let jako reakce na neúspěch filozofie hippies. Je úzce spojeno s, v té době vzniklým, rockovým směrem, vyznačující se jednoduchou technikou a údernými texty, vyjadřující nesložitými texty skepsi ze současného světa, pesimismus, ironii a provokaci společnosti. Tento směr se stal i názvem hnutí. Jeho příslušníci se oblékají nápadně výstředním způsobem, často až šokujícím veřejnost. Nezbytné jsou doplňky oděvu jako ozdoby z řetízků, cvočků a kovových předmětů. Nejvýraznějším a pro většinu společnosti nejtypičtějším znakem PUNKS, je úprava jejich vlasů. Jedná se o spojení výrazných barev, střihů a styling účesů (kohouty, bodliny) Přívrženci hnutí punk mají kritický, anarchistický až nihilistický (Nihilismus je naprosté neuznávání, popírání všech hodnot mravních, společenských apod.) přístup ke společnosti, vyjádřený heslem NO FUTURE (žádná budoucnost). Většina příslušníků hnutí PUNKS, kteří užívají drogy, je volně napojena na anarchisty. Pro uvedené hnutí je dále charakteristické jeho sepětí s hudebními skupinami žánrů rock, heavy metal a dalších.³¹

Sprejeři – graffiti

Když se řekne sprejerství, vybaví se většině lidí pomalované, znehodnocené dopravní prostředky a fasády budov. Stalo se fenoménem moderní doby a pro určitou subkulturu mladých i stylem jejich života. Setkáváme se s ním především ve velkých městech a na sídlištích, kde vládne anonymita a nedostatečné příležitosti pro trávení volného času. Většinovou společností je vnímáno velmi negativně, jen malé procento lidí uznává, že na určitých místech, mohou mít povedené malby i estetickou hodnotu. Sprejerství má velmi blízko k vandalství a patří mezi sociálně patologické jevy, které se vyskytují ve společnosti. Počátky sprejerství se datují do 60. let, kdy se v New Yorku objevily na metru první podpisy načmárané barevným sprejem. Nový druh zábavy, především mladých, se začal rozšiřovat i do Evropy a v 90. letech i do České republiky. Jedná se většinou o mladíky ve věku 15-25 let. Svým chováním se snaží vyjádřit svůj negativní postoj k současné společnosti, odsuzuje a odmítá její hodnoty, vzpírá se společenskému řádu, kterému by se měl podřídít. A právě v tomto ohledu má mnoho společných znaků

---

³¹ CHMELÍK, J., Symbolika extremistických hnutí. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. s. 13 - 18

s anarchismem, a až se na to na první pohled nezdá, lze zařadit graffiti do spektra neradikálního levicového extremismu.

Velkou škodu mohou graffiti způsobit na historických objektech či v turisticky atraktivních oblastech, kdy ničí jejich hodnotu. Velké finanční ztráty, které jdou ročně do řádu milionů korun, způsobují dopravním podnikům.

termíny užívané sprejery:

toy – začínající sprejeři

king – zkušení graffitáři

tegy – jednoduché podpisy sprejerů

graffity art – aktivity, které nemají právní postih; malby se nachází na předem vyhrazených místech; autory jsou většinou studenti uměleckých škol

graffity actions – klasické aktivity, které překračují zákon; malby na vlaky, metra, zdi.³²

Anarchosyndikalismus

Syndikalismus je formou tradeunionismu a jeho název je odvozen z francouzského slova "syndikat", což znamená odbory, odborový svaz nebo odborovou skupinu. Teorie syndikalismu čerpá ze socialistických idejí a hlásá hrubou představu třídní války. Dělníci a rolníci se tedy brání svým vykořisťovatelům (obchodníci, statkáři, politici, soudci a policisté) tím, že vytvoří syndikáty dle svých profesí. Mohly například požadovat vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky atd. Syndikalisté byly však i revolucionáři, kteří se těšili na svržení kapitalismu a na převzetí moci pracujícím. Podle G. Sorela vznikne revoluce z generální stávkou jako "revoluce holých rukou". Syndikalistická teorie je spíše pro anarchisty, kteří chtěli hlásat své ideje v masách. Anarchisté, kteří vstoupili do syndikalistického hnutí, rozpracovali své vlastní ideje anarchosyndikalismu. I když měl anarchosyndikalismus opravdu velkou podporu, nikdy se mu nepodařilo dosáhnout svých revolučních cílů.

Anarchokomunismus

Radikálnější víra v sociální solidaritu dovede do kolektivismu a komunismu. Společnost a družní lidé by měli žít v komunách. Práce je například sociální zkušenost, kdy lidé spolupracují, a proto by materiální statky, které vyprodukují, měly být společným vlastnictvím komunity a ne jednoho jedince. Zde je tedy vlastnictví opravdu krádeží, protože představuje vykořisťování dělníků, kteří jsou tvůrci materiálních hodnot

---

³² www.mestojilemnice.cz/data/jil_files/3406/sprejerstvi.doc

a bohatství, zaměstnavateli, kteří tento majetek vlastní. Soukromé vlastnictví kromě toho povzbuzuje k sobeckosti, a co je pro anarchisty zvlášť provokující, vyvolává konflikty a sociální nesoulad. Navíc nerovnost ve vlastnictví vyvolává závist a tudíž a povzbuzuje chamtivost. Z toho plyne i kriminalita a nepořádek. Anarchokomunisté tvrdili, že aby byl skutečný komunismus, je třeba zrušit stát. Obdivovaly malé samosprávné komunity, jako byla středověká města nebo rolnické komuny. Kropotkin předpověděl, že anarchistická společnost se bude skládat ze soběstačných komunit, z nichž každá bude společně vlastnit svůj majetek. Komunity budou udržovat pohromadě přirozené svazky soucitu a solidarity, a ne zákony a předpisy. Kropotkin říkal, že zákon nebrání zločinnosti, ale vyvolává ji. Věznice a tresty podle něj slouží ke zkažení lidí, a tím podporují další zločinnost.

Militantní environmentalistu

U nás i ve světě, se objevuje poměrně nový fenomén a to militantní environmentalistu (někdy se též hovoří o ekoterorismu). Stoupence militantního environmentalistu užívají násilí ve většině případů proti věcem, neživým bytostem a porušují zákony země ve prospěch subjektivně pojaté ochrany přírody, případně ve jménu práv zvířat. Základnu pro své protiprávní činy nalézají v ideovém zázemí nedemokratického ekologismu, zpravidla inspirovaném extrémním, hlubinným pojetí ekologie či ekoanarchismem. Projevy militantního environmentalistu se převážně vyskytují a jsou propagovány v různých subkulturách (hard core, punk apod.). Bylo by však chybou paušalizovat všechna zelená či environmentální hnutí jako striktně antidemokratické! Opak je pravdou, jeho velká část působí ve prospěch demokratického zřízení státu a plně v souladu s demokratickými hodnotami. Razantní protidemokratické metody prosazování svých zájmů jsou aplikovány zejména v nevládních „zelených“ organizacích. V případě militantních environmentalistů je velice spekulativní, zda jejich činy lze považovat za projevy extremismu, avšak dle mého názoru, se v tomto hnutí prvky extremismu nalézt dají. Jejich akce patří spíše mezi nenásilné, ale i tak směřují proti jakémusi demokratickému zřízení a proto je vhodné militantní environmentalisti zde zařadit, když jejich společenská nebezpečnost se ani zdaleka nepřibližuje výše uvedeným extremistickým hnutím.

Earth First!

Organizace, s částečně hlubinně ekologickým a částečně ekoanarchistickým zaměřením. Tato celosvětová organizace, je odborníky řazena do kategorie ekoterorismu. Earth

First! (EF) vznikla v USA. Její aktivity zpočátku spočívaly v sabotážích, avšak od počátku 90. let došlo k relativnímu uklidnění. V České republice se pobočka Earth First! nazývá **Země především!**

Mezi další skupiny působící v ČR patří:

Fronta osvobození zvířat (Animal Liberation Front – ALF), která realizuje různé sabotážní a osvobozovací aktivity ve prospěch zvířecích práv. Vznikla ve Velké Británii v 70. letech a je rozšířená v řadě evropských a severoamerických zemí.

Fronta osvobození země (Earth Liberation Front – ELF) Jedná se o militantní sabotážní uskupení, jehož hlavní působnost je směřována do USA, ale v ČR je propagováno. Příslušníci ELF (jak už název evokuje) jsou často nazýváni, po vzoru mytologických skřítků, „elfové“.

Ulice lidem! (Reclaim the streets!) Organizace vznikla v roce 1991 ve Velké Británii. Mezi hlavní akce skupiny patří blokády silnic.

2.3 Symbolika

Hlavní symbolickou anarchistickou barvou je **černá**, která je chápána především jako symbol negace, resp. internacionalismu, negujícího hranice (interpretací významu je však velké množství). Je viditelná i na černých anarchistických vlajkách, které se zřejmě poprvé objevily v anarchistických proudech v rámci Pařížské komuny v roce 1871. Další impuls k ovládnutí anarchismu černou barvou dodal francouzský časopis Černá vlajka, vycházející od roku 1883. **Černá anarchistická vlajka** provází anarchismus až do současnosti. Černou barvu anarchisté přejali i do barvy pěticípé hvězdy (ta je černá na rozdíl od rudé komunistické). Vězněným anarchistům pomáhá **Anarchistický černý kříž**. Častým symbolem anarchistů a autonomů je i **černá kočka** (údajně byla anarchistickým hnutím v USA koncem 19. století pokládána za zvíře charakteristické pro dělnickou třídu). Symbolem anarchismu je i **písmeno A vepsané v kruhu**, které bylo zřejmě zavedeno v anarchistických oddílech v období španělské občanské války a na přelomu padesátých a šedesátých let jej do širšího povědomí zavedl anarchistický tisk. V některých případech začalo být **psáno A přes obvod kruhu** (čímž se symbol začíná podobat pentagramu) a v tomto pojetí se stalo významným symbolem anarchopunks.³³

---

³³ MAREŠ, M., Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti. Praha: Ministerstvo vnitra. 2006 s. 68

3 Náboženský extremismus

3.1 Sektářství, sekty

Další výrazné nebezpečí, kromě pravicového a levicového extremismu, představuje pro demokratickou společnost též náboženský extremismus, obsahující různé náboženské sekty nebo organizace, jejichž běžné projevy na veřejnosti jsou naprosto nenápadné.

„Sekta je jako seskupení osob stejného náboženského smýšlení obvykle odštěpeného od zavedené církve, někdy nové, často vytvářející pevně organizovanou strukturu až s absolutistickými nároky na podřízenost svých členů a hlásající nekriticky až dogmaticky určité společensky nepřijatelné názory a zásady.“³⁴ Sekta je také definována jako organizovaná skupina lidí s dogmaticky nekonvenčními názory na úlohu a postavení člověka ve společnosti, založené na kultu osobnosti s výraznou psychickou, tzv. skrytou manipulací osobností zaměřené na rozložení osobní identity až vytvoření duševního otroctví, zbavující nutnosti přemýšlet, úzkosti ze svobody, odpovědnosti a reality. Většina sekt se skoro vůbec nezviditelňuje, má své komunity většinou v ústraní, či na odlehlých místech, kdy o její činnosti se veřejnost zpravidla dovídá až v době, kdy zde dojde k nějakému protiprávnímu jednání.

Je patrné, že náboženským sektám je v České republice věnována v poslední době zvýšená pozornost. Mezi hlavní důvody, proč tomu tak je, patří, že sekty na vědomí lidí působí dosti tajemně a cizorodě a také proto, že působením sekt jsou ohroženy určité skupiny mládeže, které jsou lehce zmanipulovatelné a ochotné naslouchat manipulačním praktikám agilních náboženských hnutí.

Náboženské sekty, též označovány jako náboženská hnutí, nové náboženské směry, pseudonáboženské směry a další, působící vedle tradičních náboženských společností (za ty se považují především církve a židovské náboženské obce) skutečně mohou znamenat pro některé snáze zmanipulovatelné občany určité nebezpečí. Z tohoto důvodu je pochopitelné, že veřejnost požaduje dát jasnou hranici mezi náboženskými společnostmi a mezi těmi náboženskými seskupeními, která jsou označována za sektu. Veřejnost také požaduje, aby bylo jasně definováno nebezpečí, které hrozí zejména mladým lidem.

---

³⁴ CHMELÍK, J., Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde. 2001. s. 90

Nejčastější zdroj, ze kterého se veřejnost dozvídá o sektách, jsou sdělovací prostředky. Na povrch se však dostává jen několik málo případů, kdy činností sekt bylo poškozeno psychické zdraví několika jednotlivců nebo, kdy činností sekt byly ohroženy osobní svobody občanů, kteří se však svých svobod v sektě vzdali „dobrovolně“. Většinu sekt je charakteristická svými extrémními názory na život, společnost, vztah mezi lidmi, na chápání dobra a zla apod. Jak již jsem výše uvedl, hlavní důvod, proč je těmto náboženským sektám věnována pozornost je potenciální nebezpečí plynoucí z psychické manipulace s nezralým jednotlivcem, které může být velmi nebezpečné, zejména pro mladého člověka. Pro sekty je též příznačné rozmanité sociálně problémové jednáním, kdy v některých ojedinělých případech, je i snaha o zásah do fungování společnosti a dokonce některé sekty mají sklon k násilným jednáním v podobě hromadných sebevražd nebo i teroristických akcí. Sekty mohou být chápány různě např. jako organizace či skupiny různého charakteru a zaměření, působící v rozmanitých sférách života. Obecně lze říci, že jde o organizace, které porušují práva občanů na svobodné rozhodování i nakládání s hmotnými statky a v některých případech i se životem. Dalšími užívanými termíny pro sektu bývají i termíny kult, netradiční náboženství, alternativní religiozita, nekonvenční náboženské hnutí, nové náboženské směry nebo hnutí, na akademické půdě se nejvíce ujal pojem nové náboženské směry. Jako sektu je možno označit také zhoubný kult, který se liší od běžné společenské či náboženské skupiny tím, že nutí své členy setrvávat ve skupině přemlouváním, nátlakem nebo jinými nepřijatelnými způsoby ovlivňování. Jedná se o velice široký pojem, který lze interpretovat z několika různých vědeckých směrů – sociologických, teologických a dalších. Žádná definice však není dokonalá a vyčerpávající.

Mimo jiné lze sektu definovat jako organizovanou skupinu religiózně zaměřených lidí s dogmaticky nekonvenčními názory na úlohu a postavení člověka ve společnosti, založené na kultu osobnosti, s výraznou psychickou manipulací osobnosti, zaměřené na rozložení osobní identity jednotlivce, vedoucí až k vytvoření duševního otroctví a absolutní závislosti na vědci sekty. Z kriminologického hlediska, je sekta vymezena jako náboženské seskupení, které dlouhodobě působí na sebehodnocení jednotlivce takovým způsobem, že tito lidé docházejí k psychické újmě, která bývá charakterizována především ztrátou individuality, sníženým sebevědomím, sníženou schopností žít samostatně bez skupiny a bez jejího vůdce. Mají strach

z vnějšího světa mimo skupinu. U mladých lidí dochází k hlubším změnám osobnosti, často i v důsledku ovlivňování jednotlivce skupinou specifickými metodami nátlaku, sugesce, rituály, izolací, půstu a dalšími. Kultem je obvykle rozuměno slepé uctívání autority, nadměrné zveličování zásluh jednotlivce, jehož teoretickým základem je nekritický často až dogmatický názor na dějiny a zejména na vedoucí a rozhodující úlohu některých osobností v dějinném vývoji. Mühlpachr, P., rozděluje sekty, mimo jiné, na měkké a tvrdé. V měkkých sektách je tolerována vlastní morálka a jsou tolerovány alternativy a dány možnosti. Tvrdé naopak působí dogmaticky, stojí na autoritářské osobnosti s absolutní mocí. Je vydán zákaz sdělování jakýchkoliv informací o sektě.³⁵

Ministerstvo kultury České republiky hovoří o 21 církevních uskupení, ale pouze dvě církve jsou označovány za sekty nebo náboženské směry, ale faktický počet sekt působících na našem území není znám. Níže jsou uvedeny některé sekty, patřící mezi největší a neznámější.

1. Svědkové Jehovovi – tato církev byla založena v USA. Dnes tvoří po celém světě dobře organizovanou církev se sídlem v New Yorku. Pořádají velká shromáždění s veřejným křtem svých členů. Členové se musí podrobit přísné vojenské kázni. Inspirují se biblí, hlásají, že Armagedon přežijí jen nejoddanější a nejaktivnější Svědkové. Často propagují konec světa. V ČR jsou známy většině lidí tím, že neslaví Vánoce a narozeniny. Odmítají vojenskou i civilní službu, odmítají transfúzi krve. Musí plnit normu na propagaci své organizace (např. roznášením časopisu Strážná věž).

2. Církev Sjedení (Moonisté) – tato církev byla založena v roce 1954 jako Sdružení Ducha Svatého pro sjednocení světového křesťanstva. Jejím zakladatelem je Korejec S. M. Moon. Má dnes následovníky ve více než 130 zemích světa. Jejím cílem je mimo jiné vytvoření nové pokrevně čisté společnosti, tvořené manželskými páry, které jsou spojovány napříč rasami a kontinenty.

3. Církev Ježíše Krista a svatých posledních dnů (Mormoni) – základ tohoto náboženství byl položen v minulém století. Členové této církve mezi sebou uzavírají tzv. „věčné manželství“, aby se mohli podílet na Božím království. Mormoni např. učí,

---

³⁵ MÜHLPACHR, P., *Kapitoly ze sociální patologie*. IMS: Brno, 2003; s. 49

že Bůh se vyvinul z člověka, a že člověk se může stát Bohem. Mormonská církev je údajně velmi bohatá, což je dáno tím, že pravověrní odevzdávají tzv. „desátky“. Působí i v České republice a jsou pokládáni za nejrychleji rostoucí a rozvíjející se církev.

4. Satanská církev (Satanisté) – tuto sektu provozují jednotlivci, kteří uznávají za svého svrchovaného pána Satana, který je protivníkem Božím. Kult čerpá sílu v odmítání a ničení křesťanství. Působení satanistů je zaznamenáno i v České republice. Jde o nebezpečnou sektu, která může páchat závažnou trestnou činnost včetně tzv. „rituálních vražd“ při satanském obětování.

5. Scientologická církev (Dianetika, Scientologové) – učení je založeno na tvrzení, že duše člověka se stěhuje do jiných těl a nese si sebou zážitky z minulých životů. Ty jej do určité míry omezují a deprimují. Lékaři lidem od těchto obtíží nemohou pomoci, to dokáže pouze tzv. auditor v dianetickém centru. Sekta pořádá různé akce, sama však zůstává v anonymitě. Snaží se pronikat i do škol a podniků prostřednictvím nabídek různého „poradenství“. U nás se scientologové objevili po roce 1989 a v roce 1992 založili první dianetické centrum.³⁶

3.2 Náboženský fundamentalismus

Důsledkem modernizace a globalizace světa a šíření západního vlivu, dochází k postupnému vytlačování náboženských hodnot a tyto hodnoty jsou nahrazovány materiálním bohatstvím a politickou svobodou. Na druhou stranu lze však pozorovat obrození náboženské víry a vzestup jejího politického vlivu, což souvisí s nárůstem náboženského fundamentalismu. Je dosti pravděpodobné, že se jedná o reakci na šíření tzv. bezduchého materialismu a konzumního způsobu života.

Běžný pozorovatel, při slově fundamentalismu, si představí islamisty a jejich teroristické akce, končící masakrem mnoha nevinných obětí. Avšak fundamentalismu není pouze islámskou doménou. Vyskytuje se ve všech náboženstvích a dle odborníka na politické ideologie Andrew Heywooda, se fundamentalistická víra neomezuje pouze na sféru osobní morálky a bohoslužeb, ale je výrazný i v oblasti hospodářství

---

³⁶ ŠČUREK, R., Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismu, extremismu a organizovaný zločin. Ostrava: VŠB-TU. 2007 s. 90

a politického života. Například v křesťanství v USA se fundamentalismus projevil vznikem Křesťanské nové pravice, hlásající návrat k rodinným hodnotám a vede kampaň proti umělému přerušení těhotenství. Naproti tomu v Izraeli zase reprezentuje fundamentalismus několik málo náboženských stran, jejichž pojetí židovské domoviny spočívá v odvolávkách na Starý zákon a ve světě omezují styk s nežidy.

Nejvýraznější z náboženských fundamentalismů, je fundamentalismus islámský. Než se mu budu konkrétněji věnovat, bude vhodné, osvětlit samotný význam slova fundamentalismus. Slovo pochází z latinského slova *fundamentum* - jehož základem je urputné lpění na základních principech. Protikladem je modernismus. Pojem je nejčastěji užíván ve spojitosti s náboženstvím, ve kterém označuje směry, vyžadující doslovný výklad základních knih a jejich aplikaci do života. Fundamentalismus bývá spojen s nevyvratitelným přesvědčením o absolutnosti vlastní pravdy, provázeným netolerancí k odlišným názorům.

Islámský fundamentalismus. Jak je výše uvedeno, znakem typickým pro fundamentalismus je přesvědčení o vlastní pravdě, toto je typické i pro fundamentalismus islámský. Základní knihou je v tomto případě Korán, ze kterého si však účelově vybírají pouze některé témata a symboly. Přechází od morálně právních úvah, silně kriticky zaměřených zvláště proti západním kulturám až k tvrdému jednání proti jinak smýšlejícím. Fundamentalismus neznamená v islámu pouze víru v doslovnou pravdu Koránu, ale i silnou víru v islámské učení jako hlavní zásady sociálního a politického života, včetně osobní morálky. „*Islámští fundamentalisté usilují o prvotnost náboženství před politikou, což je dovádí k vytvoření fundamentalistického režimu.*”³⁷ K intenzivnímu užívání termínu Islámský fundamentalismus dochází v 70. letech, jako reakce na krvavé atentáty, únosy letadel a další teroristické akce, jež byly nedílnou součástí konfliktů v oblasti Blízkého východu, jako např. Palestinko – izraelský konflikt. Nutno dodat, že většina těchto akcí přímo s islámem nesouvisela, přesto se termín stal synonymem existující a rostoucí militantní hrozby pro západní liberálně – křesťanský svět.

Většina z miliardy muslimů na světě nepatří ani mezi extremisty, natož pak teroristy, ale je zřejmé, že v rámci islámského fundamentalismu se formuje užší proud politického islámu tzv. *islamisté*, hodlající ustanovit totalitní islámský řád i za cenu použití násilí.

---

³⁷ DANICS, Š., Extremismus hrozba demokracie. Praha: Police History. 2002. s. 95

Podle Danicse existuje hierarchická triáda podle nebezpečnosti: „islámský fundamentalismus – političtí islamisté či političtí extremisté – terorismus. Přičemž fundamentalismus označuje filozofický, zpravidla netolerantní postoj majetnictví výlučné pravdy, polický islám či islamismus zase znamená organizované úsilí o mocenské prosazení islámského právního řádu. A je-li za tímto účelem používáno násilí, hovoříme o extremismu, případně přímo o terorismu.“³⁸

V islámském světě dnes existují radikální fundamentalistické proudy, jejichž hlavní filozofií je popírání dlouhodobé koexistence se západním liberalismem a demokracií. Svou myšlenku opírají o tvrzení, že veškeré západní i východní systémy se vyčerpaly, protože, jak Danics uvádí, *byly zbaveny životně důležitých hodnot, jako je humanismus, vysoká míra poznání a schopnost přijímat nové myšleni*³⁹. Radikální fundamentalisté prosazují, že pouze jejich radikální politické islámské hnutí je schopno dosáhnout statutu světového hegemonu. Jejich dalším výrazným rysem, je dávání přednosti konfrontaci před kompromisem, z čehož pramení jejich neschopnost dialogu.

U většiny, v historii vzniklých, proudů s extrémními, patologickými a společensky netolerovanými postoji, jako je například nacismus, fašismus, apod. existují i jejich tzv. moderní varianty, vyznačující se předponou neo. Neonacismu, neofašismus. To samé platí v případě fundamentalismu. Stoupenci nového proudu mohou být nazýváni jako neofundamentalisté nebo neoislamisté. Tito se začínají výrazně prosazovat právě na úkor radikálních fundamentalistických proudů, poněvadž za přispění výrazných osobností, které boří mylnou představu o militantním islámském fundamentalismu, jako hrozbě Západu, vytvářejí příhodné podmínky pro vzájemný dialog. Při vedení dialogu mezi Západem a muslimským světem, dochází stále k určitým komplikacím, souvisejících s odmítavým postoje islámských zemí přijmout Všeobecnou deklaraci lidských práv s odůvodněním, že je v rozporu s některými islámskými principy. Podle Danicse „*ovšem civilizační střet mezi Evropou a světem islámu rozhodně nehrozí ve vojenské podobě. Existuje sice nebezpečí terorismu, proti němuž se však stavějí evropské, tak i ve své většině muslimské státy a věřící muslimové.*“⁴⁰

³⁸ DANICS, Š., Extremismus hrozba demokracie. Praha: Police History. 2002. s. 97

³⁹ DANICS, Š., Extremismus hrozba demokracie. Praha: Police History. 2002. s. 108

⁴⁰ DANICS, Š., Extremismus hrozba demokracie. Praha: Police History. 2002. s. 109

4 Trestně právní vyjádření extremismu, způsoby boje proti nim

4.1 Výčet extremistických trestných činů

Hned na úvod kapitoly je žádoucí uvést, že v trestním právu došlo k zásadní změně a to přijetí nové právní normy, která nahrazuje starý trestní zákon č. 140/1961 Sb. Nová právní norma upravující trestní právo hmotné je zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. Základním pojmem, se kterým budu v celé kapitole pracovat je trestný čin. „*Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*”⁴¹ Extremistické trestné činy tvoří v trestním právu určitou podskupinu činů označených za trestné. Jsou charakteristické určitými znaky, jež jsou ve většině případů společné pro všechny trestné činy. Mezi tyto znaky lze zařadit rasovou, sociální, náboženskou nebo jinou nesnášlivost. Ministerstvo vnitra České republiky každoročně zveřejňuje výroční zprávu o extremistické scéně u nás. A právě v tomto dokumentu jsou uvedené ty trestné činy, které jsou považovány za extremistické, i jsou zde uváděny trestné činy, jež sice nejsou považovány přímo za extremistické, ale jsou extremisty nezdědka páchany. Níže jsou uvedeny trestné činy páchané ve spojitosti s projevy extremismu v České republice.

§ 403

Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka

„Kdo založí, podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob,..”

§ 404

Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka

„Kdo veřejně projevuje sympatie k hnutí uvedenému v § 403 odst. 1,..“

§ 405

Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia

---

⁴¹ FENYK, J., Trestní zákoník a trestní řád: průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou. Praha: Linde. 2010

„Kdo veřejně popírá, zpochybňuje, schvaluje nebo se snaží ospravedlnit nacistické, komunistické nebo jiné genocidium nebo jiné zločiny nacistů a komunistů proti lidskosti ...”

Výše uvedené trestné činy tvořily v roce 2010 více jak 50% všech spáchaných trestných činů s extremistickým podtextem.

§ 355

Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob

„Kdo veřejně hanobí

a) některý národ, jeho jazyk, některou rasu nebo etnickou skupinu, nebo

b) skupinu osob pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání...”

§ 356

Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod

„Kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků...”

Trestné činy podle § 355 a § 356 trestního zákoníku, tvořily dle statistik Ministerstva vnitra České republiky zhruba 10% extremistických trestných činů spáchaných v roce 2010. Mezi další trestnou činností spojenou s extremistickými hnutími se řadí i níže uvedené trestné činy. Trestní zákoník v ustanoveních těchto činů pamatuje i na způsob a záminku spáchání, nesoucí znaky extremistické ideologie, proto je možné zařadit tyto skutky do výčtu extremistických trestných činů, což potvrzují i statistiky, které uvádí cca. 6 % podíl těchto činů na skladbě trestné činnosti s extremistickým podtextem.

§ 140

Vražda

„Kdo jiného úmyslně usmrtí... g) na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání...

§ 145

Těžké ublížení na zdraví

„Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví... f) na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání...”

§ 146

Ublížení na zdraví

Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví... e) na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání...”

Výše uvedené trestné činy jsou dle statistik nejfrekventovanější, co do procentuálního podílu spáchané trestné činnosti s extremistickým podtextem.

§ 358

Výtržnictví

„Kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí hrob, historickou nebo kulturní památku, anebo hrubým způsobem ruší přípravu nebo průběh organizovaného sportovního utkání, shromáždění nebo obřadu lid...”

§ 158

Rvačka

„Kdo úmyslně ohrozí život nebo zdraví jiného tím, že se zúčastní rvačky...”

§ 175

Vydírání

„ Kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl... f) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.”

§ 228

Poškození cizí věci

„Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou... b) spáchá-li takový čin na věci jiného pro jeho

skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.”

§ 323

Násilí proti orgánu veřejné moci

„Kdo užije násilí v úmyslu působit na výkon pravomoci orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci...”

§ 353

Nebezpečné vyhrožování

„Kdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu...”

§ 171

Omezování osobní svobody

„Kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody...”

§ 176

Omezování svobody vyznání

„Kdo násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné újmy ...

b) zdržuje jiného bez oprávnění od takové účasti, nebo

c) jinému v užívání svobody vyznání jinak brání ...”⁴²

4. 2 pachatelé trestných činů s extremistickým podtextem

Ministerstvo vnitra České republiky ve svých výročních zprávách, kromě výčtu a procentuálním podílu, trestných činů s extremistickým podtextem, uvádí také skladbu pachatelů, kteří tuto trestnou činnost páchají. Dle mého názoru se jedná o velice zajímavá data, které by společnosti měly být známa. Jejich znalost by mohla dost dobře napomocť především při předcházení a prevenci páchání trestných činů s extremistickým podtextem. Jelikož se sociální skupiny a vrstvy obyvatel, páchající trestnou činností neustále opakují, je pro státní i nestátní orgány mnohem jednodušší působit na tyto skupiny a tím páchání trestné činnosti předcházet. Nyní, když píšou tuto kapitolu, nejsou prozatím známa aktuální data pro uplynulý rok 2010, proto vycházím z dat, zveřejněných ve výroční zprávě o extremismu pro rok 2009. Avšak hodnoty jsou

---

⁴² FENYK, J., Trestní zákoník a trestní řád: průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou. Praha: Linde. 2010

rámcově stejné již několik let, tudíž pro jakousi ilustraci a vytvoření představy o skladbě pachatelů jsou tyto data plně dostačující.

Skladba pachatelů je již po několik let veskrze neměnná. Existuje několik kategorií, do kterých lze tyto pachatel zařadit.

Vzdělanost pachatelů

Výraznou většinu pachatelů tvořili jedinci se základním vzděláním a výučním listem – cca. 30 % a absolventi základních škol bez kvalifikace cca. 21 %. Značný nárůst počtů pachatelů je u osob se středoškolským vzděláním – v roce 2009 šlo o 183% oproti roku 2008 a se vzděláním vysokoškolským o 133 %.

Věk pachatelů

21 – 29 let (138, tj. 47,1 %),

30 – 39let (59, tj. 20,1 %),

18 – 20 let (37, tj. 12,6 %),

15 – 17 let (18, tj. 6,1 %)

40 – 49 let (17, tj. 5,8 %).

Nejméně pachatelů bylo mezi osobami ve věkových kategoriích do 15 let (11, tj. 3,8 %)

Další faktory skladby pachatelů

Procentuální počet prvopachatelů byl v roce 2009 44,8 % a recidivistů 44,7 %. Drtivou většinu pachatelů tvořili muži (přes 93 %). Podíl cizinců na spáchaný trestných činů byl cca. 15 %⁴³

4.3 Boj s extremismem

Česká republika je republikou demokratickou, kde podmínkou fungování státu, je dodržování základních právních norem. Základ právního státu u nás tvoří Ústava České republiky, která společně s Listinou základních práv a svobod tvoří ústavní pořádek České republiky. Mezi hlavní východiska našeho ústavního pořádku lze zařadit následující aspekty:

- *„Česká republika je demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana ”*
- *„Stát je založen na demokratických hodnotách a nesmí se vázat ani výlučnou ideologií, ani na náboženské vyznání”*

---

⁴³ Strategie boje proti extremismu v roce 2009. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky. 2010 s. 19

- „Státní moc slouží všem občanům“
- „Každý může činit, co není zákonem (výslovně) zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá“
- „Meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou upraveny pouze zákonem, zákonná omezení musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky, při používání ustanovení a mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu a taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena“⁴⁴

Potlačování projevů extremismu se stalo v dnešní době daleko více diskutovaným jevem, než kdykoliv v minulosti. Nejedná se však pouze o fenomén vyskytující se v České republice. Všechny vyspělé státy světa se s tímto problémem potýkají. Akce extremistických skupin mají totiž velmi negativní vliv na společnost, nejen že působí značné materiální škody, nad dohledem a potíráním extremistických akcí v ulicích se musí podílet více příslušníků ozbrojených složek, než v minulosti, z čehož vyplývá, že se vynakládají nemalé prostředky ze státní kasy a působí další, číslu vyjádřitelné škody. Jiným druhem škod, které extremismus páchá, jsou škody v samotném demokratickém systému a v důvěře lidí ve státní složky, které je mají od tohoto nebezpečí ochránit. Akcí pořádanými extremistickými frakcemi, jak uvádí výroční zprávy o extremismu, výrazným způsobem nepřibývá, ale o extremismu se dovídáme na každém kroku. Jak je to možné? Odpovědět je jednoduchá: „O extremismu se začíná daleko víc mluvit.“ A to je ten správný způsob jak začít bojovat s extremismem. Na prvním místě jsou informace. Pokud obyčejný člověk bude mít přístup k informacím o daném problému, může daleko snáze sám v sobě čelit. Je historií ověřeno, že člověk se nejvíce bojí toho, o čem nic neví, toto platilo ve středověku a platí to nyní. Tudíž informace a s ní související prevence by měly stát na prvním místě v boji proti extremismu. O toto by se měly starat všechny sféry, co mají co dočinění s působením na lidi. Jedná se o státní i nestátní organizace, orgány ústřední státní správy i samosprávy, jejichž hlavním cílem by měla být změna klimatu ve společnosti. A ruku v ruce s preventivními a informačními projekty musí jít i samotné, praktické, řešení problematiky extremismu, čemuž se budu dále v této kapitole věnovat.

---

⁴⁴ KLÍMA, K., Komentáře k Ústavě a Listině. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2009

Jelikož je Česká republika právním státem, je na prvním místě v boji proti extremismu, nutnost provedení změn v legislativě tak, aby bylo potírání extremismu co možná nejefektivnější.

Zde jsou uvedeny některé změny v legislativě:

Novela zákona o právu shromažďovacím

Dne 22. července 2009 byla přijata pod číslem 294/2009 Sb. novela zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů. Novela nabyla účinnosti dne 19. září. 2009. Cílem novely bylo prodloužit lhůtu, v rámci níž může úřad posoudit, zda oznámení splňuje všechny zákonem stanovené náležitosti. Lhůta byla prodloužena ze tří dnů na tři pracovní dny. Znění ustanovení § 11 odst. 1 je tedy nyní následující:

O zákazu shromáždění (§ 10) nebo době jeho ukončení (§ 9) rozhodne úřad bezodkladně,

nejpozději však do tří pracovních dnů od okamžiku, kdy obdržel platné oznámení.

V souvislosti s počítáním lhůt je třeba upozornit na § 17 shromažďovacího zákona, který stanoví, že „*Je-li v tomto zákonu lhůta určena počtem dnů, rozumí se jedním dnem doba 24 hodin od události, k níž se lhůta váže.*“⁴⁵

Novela zákona o přestupcích

V zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“) došlo s účinností od 1. ledna 2009 ke zvýšení pokut u přestupků proti veřejnému pořádku a pokut u přestupků proti právu shromažďovacímu. Např. u přestupků proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a), b) a c) zákona o přestupcích se zvýšila sazba pokut z 1.000,- Kč na 5.000,- Kč; u přestupku proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích se zvýšila sazba pokuty z 1.000,- Kč na 20.000,- Kč. Rovněž u přestupku proti právu shromažďovacímu došlo ke zvýšení sazby pokuty z 1.000,- Kč na 5.000,- Kč a zvýšeny byly i pokuty u ostatních přestupků proti právu shromažďovacímu.

---

⁴⁵ ČERNÝ, P., Zákon o právu shromažďovacím: komentář. Praha: C.H. Beck. 2010

Trestní právo

Dne 1. ledna 2010 nabyl účinnosti nový trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějšího předpisu). V novém trestním zákoníku dochází spíše k dílčím změnám, kdy přebírá předchozí právní úpravu, pouze dochází k dílčím zpřesněním textu zákona. Toto zpřesnění se týká převážně tzv. extremistických trestných činů řazených v hlavě X – trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, díl 5 - trestné činy narušující občanské soužití, kde jsou upraveny mj. trestné činy násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352), hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355), podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356), a dále pak v hlavě XIII – trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy, díl 1 – trestné činy proti lidskosti, kde jsou obsaženy mj. skutkové podstaty trestných činů založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (§ 403), projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§ 404), popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia (§ 405). Výrazná změna nastala v dikci skutkové podstaty trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356 trestního zákoníku). Došlo zde k úpravě odstavce 3 písm. b), v němž je aktivní účast nebo činnost skupin, organizací nebo sdružení, které hlásají diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou, třídní, náboženskou nebo jinou nenávist okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby a nikoli samostatnou skutkovou podstatou, jako tomu bylo ve „starém“ trestním zákoně.

Skutková podstata § 403 nyní zahrnuje i založení hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka, vyšší trestní sazba se pak vztahuje na spáchání činu veřejně přístupnou počítačovou sítí.

Odlišná je dále úprava promlčení (§ 35 trestního zákoníku), neboť na rozdíl od předchozí úpravy jsou výjimky z dosahu vyloučení z promlčení nyní stanoveny právě i ohledně trestných činů podle § 403 a 405 trestního zákoníku.⁴⁶

Tyto změny v legislativě, jsou jen začátkem nové strategie v boji proti extremismu, avšak právě u legislativy je potřeba začít, neboť veškeré instituce zabývající se problematikou extremismu jsou povinny se legislativou řídit a opírat o ni veškerou svou činnost.

Nejvýraznější podíl na boji s extremismem má Policie České republiky. Jako každá

---

⁴⁶ Strategie boje proti extremismu v roce 2009. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky. 2010. s. 30 - 33

z institucí, zabývající se touto problematikou je i pro potřeby policie vypracován jakýsi pojem extremismu. Tento pojem zahrnuje aktivity zpravidla s ideologickou motivací, které vybočují ze zákonných, ústavních norem a vyznačují se prvky netolerance vůči demokratickému společenskému uspořádání. Extremismus podle Policie ČR „*je souhrn verbálních, grafických, fyzických a jiných aktivit, zpravidla s ideologickým kontextem, vyvíjených jedincem nebo skupinou osob, zaměřených obecně na narušování veřejného zájmu, napadání osob nebo poškozování předem zvolených objektů. Takovéto chování vybočuje ze všeobecně uznávaných norem chování a vyznačuje se výraznými prvky netolerance, zejména rasové, národnostní, náboženské nebo i jiné nesnášenlivosti.*“⁴⁷

Danics ve své knize dále popisuje vnímání extremistů a typologii jejich projevů ze strany Policie ČR, kdy za extremisty jsou považovány osoby nebo skupiny, které se vyznačují:

*„a) vysokou mírou demagogie a názorové nesnášenlivosti, přičemž jejich argumentace nabízí jednoduchá, rychlá a nereálná řešení složitých společenských problémů založená na konfrontaci, včetně obětování zdraví a životů občanů, veřejného klidu a pořádku, b) atak vedou proti skupinám obyvatel bez další diferenciaci (viz agresivita skinů vůči všem občanům tmavé pleti, především však vůči Romům), na druhé straně jsou napadáni občané, kteří pouze vnějšími znaky (oblečení, účesy apod.) jsou považováni za skiny.“*⁴⁸

Při odhalování a postihování trestných činů s extremistickým podtextem je pro Policii ČR, ale i ostatní orgány činné v trestním řízení občas velice složité právně kvalifikovat skutek a potrestat konkrétního pachatele. Důvody těchto obtíží jsou, že některé z aktivit extremistů, se pohybují často na hraně, kdy není zcela jednoznačně možné určit, zda se jedná o trestný čin s extremistickým podtextem. Ke zjednodušení kvalifikace by měla přispět novela v podobě trestního zákoníku, viz výše. Dalším zádrhelem je zásada trestního práva hmotného, tedy individuální odpovědnost pachatele za spáchaný trestný čin. Naše trestní právo nezná skupinovou odpovědnost, ale pouze individuální. Naprostá většina skutků páchaných extremisty je spáchána ve skupině, až davu. Proto je pro orgány činné v trestním řízení velice složité označit konkrétního pachatele. Ve výročních zprávách o extremismu, které zveřejňuje Ministerstvo vnitra České republiky,

⁴⁷ DANICS, Š., Extremismus hrozba demokracie. Praha: Police History. 2002. s. 70

⁴⁸ DANICS, Š., Extremismus hrozba demokracie. Praha: Police History. 2002. s. 71

je však patrný trend zvyšování efektivnosti při odhalování a stíhání extremistických skutků. Následující údaje byly čerpány z výročních zpráv o extremismu od r. 2000 – 2010.

Z celkového počtu 391 469 zjištěných trestných činů na území České republiky činily v roce **2000** zjištěné trestné činy s rasistickým podtextem či jiným extremistickým podtextem 0,09%, tj. 364 trestných činů, z toho činily objasněné trestné činy 89,9%. Za spáchání výše uvedených 364 trestných činů bylo stíháno 449 osob.

Z celkového počtu 358 577 zjištěných trestných činů na území České republiky činily v roce **2001** zjištěné trestné činy s rasistickým podtextem či jiným extremistickým podtextem 0,1 %, tj. 452 tr. činů, z toho činily objasněné trestné činy 89,8 %. Za spáchání výše uvedených 452 trestných činů bylo stíháno 506 osob.

Z celkového počtu 372 341 zjištěných trestných činů na území České republiky činily v roce **2002** zjištěné trestné činy s rasistickým podtextem či jiným extremistickým podtextem 0,1 %, tj. 473 tr. činů, z toho činily objasněné trestné činy 79,1 %. Za spáchání výše uvedených 473 trestných činů bylo stíháno 483 osob.

Z celkového počtu 357 740 zjištěných trestných činů na území České republiky bylo v r. **2003** zaevidováno 335 tr. činů s extremistickým podtextem, tj. 0,09%
Objasněno bylo 265 tr. činů, tj. 79,1%. Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 334 osob.

Z celkového počtu 351 629 zjištěných trestných činů na území České republiky bylo v r. **2004** zaevidováno 366 tr. činů s extremistickým podtextem, tj. 0,1%. Objasněno bylo 289 tr. činů, tj. 79%. Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 401 osob.

Z celkového počtu 344 060 zjištěných tr.činů na území České republiky bylo v r. **2005** zaevidováno 253 tr. činů s extremistickým podtextem, tj. 0,07%. Objasněno bylo 191 tr. činů, tj. 75,5%. Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 269 osob.

Z celkového počtu 336 446 zjištěných tr.činů na území České republiky bylo v r. **2006** zaevidováno 248 tr. činů s extremistickým podtextem, tj. 0,07%. Objasněno bylo 196 tr. činů, tj. 79 %. Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 242 osob.

Z celkového počtu 357 391 zjištěných tr.činů na území České republiky bylo v r. **2007** zaevidováno 196 tr. činů s extremistickým podtextem, tj. 0,05% Objasněno bylo 119 tr. činů, tj. 60,7 %. Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 181 osob.

Z celkového počtu 343 799 zjištěných trestných činů na území České republiky bylo v r. **2008** zaevidováno 217 trestných činů s extremistickým podtextem, tj. 0,06 %. Objasněno bylo 126 trestných činů, tj. 58,1 %. Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 195 osob.

Z celkového počtu 332 829 zjištěných trestných činů na území České republiky bylo v r. **2009** zaevidováno 265 trestných činů s extremistickým podtextem, tj. 0,07 %. Objasněno bylo 186 trestných činů, tj. 70,2 %. Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 293 osob.

Z celkového počtu 313 387 zjištěných trestných činů na území ČR bylo v období od 1. ledna do 31. prosince **2010** zaevidováno 252 trestných činů s extremistickým podtextem, tj. cca 0,08 %. Od 1. ledna 2010 do 31. prosince 2010 bylo Policií ČR za spáchání těchto trestných činů zahájeno stíhání 231 osob. Objasněno bylo 168 trestných činů, tj. 83,2%.⁴⁹

Policie ČR je v boji s extremismem tedy složkou spíše represivní, která má za úkol odhalovat a hlavně potírat projevy extremismu v naší zemi. Nedílnou součástí v úspěšném boji s extremismem, jsou informace. Bez důležitých informací, nelze správně aplikovat strategii, jež by napomohla, k potírání extremistických projevů.

Za tímto účelem funguje v České republice **Bezpečnostní informační služba (BIS)**. Jedná se o zpravodajskou instituci českého státu, jejíž hlavní působnost je uvnitř území ČR. Je řízena a kontrolována Vládou ČR. Náplň práce BIS je vymezena zákonem o zpravodajských službách ČR (č. 153/1994 Sb.) a zjištěné poznatky předává BIS vládě a prezidentovi republiky. Problematika extremismu patří k důležité a rozsáhlé náplni práce BIS. Danics uvádí, že: „*V materiálech BIS se hovoří o tom, že extremismus je obecný, spíše politologický pojem, který se vztahuje na hraniční, nestandardní či jinak abnormální společenské jevy a jejich nositele. Dále je zvýrazněno, že v bezpečnostním*

---

⁴⁹ Strategie boje proti extremismu v roce 2009. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky. 2010. s. 19

a zpravodajském kontextu musí tato kategorie obsahovat i znak antagonismu vůči stávajícímu politickému a sociálnímu řádu, což je doprovázeno určitými aktivitami, jejichž cílem je daný politický a sociální systém destabilizovat, případně jej v jeho částech nebo celku odstranit.” Dále Danics uvádí, že: „Jako extrémní jsou potom BIS označovány protidemokratické ideologie a za extrémní prostředky jsou považovány násilí a subverze.” Subverze je pojem, kterým označují pracovníci zpravodajské služby, nežádoucí aktivity metody (násilné, propagandistické nebo jiné nezákonné či neústavní), jejímž cílem je realizace konkrétní extremistické ideologie a rozvrat demokratického systému.“⁵⁰

Policie České republiky a BIS tak velice úzce spolupracují v boji s extremismem, přičemž BIS plní funkci, zjednodušeně řečeno, jakéhosi informátora a Policie ČR tyto informace zpracovává a díky nim může efektivněji potírat extremismus.

Doposud jsem se věnoval orgánům státní moci, které mají co dočinění s potíráním extremismu a pro lidi pracující v těchto institucích, je boj s extremismem prací. Obrovská tíha však leží na obyčejných lidech, kteří přímo pociťují dopady extremistických akcí. Právě pro tyto ”obyčejné“ lidi jsou utvářeny koncepce, jež mají napomoci v boji s extremismem. Tyto koncepce Ministerstva vnitra, Policie ČR ale i všech ostatních zainteresovaných institucí musí být otevřená a jednoduše srozumitelná. Jelikož je nejefektivnější zbraní extremistů cílená propaganda, na kterou kladně reagují pouze nedostatečně informovaní jedinci, je cílem těchto institucí zprostředkovat veřejnosti určitá sdělení, aby nedocházelo ke ztotožnění se s ideologií extremistických skupin. Jak vyplývá z výroční zprávy o extremismu z roku 2008, k základním informacím patří:

„Kdo jsou extremisté, čeho a jakým způsobem chtějí dosáhnout a jaké to může mít důsledky – vysvětlení, v čem spočívá jejich bezpečnostní hrozba. Bezpečnostní složky jsou veřejnosti partnerem, který ji chrání před touto hrozbou. Způsob této ochrany je nutné občanům přiblížit a vysvětlit, aby pochopili, že je pro ně výhodnější a spravedlivější než populistické a nic neřešící nabídky „pomoci“ od extremistů.“⁵¹

Tyto informace je potřeba důsledně předávat nejen dospělé populaci, zejména však dětem a dospívající mládeži, která je působením extremismu nejvíce ohrožena. V kapitole č. 1.7, jsem zmiňoval, že žijeme v době moderních komunikačních

⁵⁰ DANICS, Š., Extremismus hrozba demokracie. Praha: Police History. 2002. s. 62 - 63

⁵¹ Strategie boje proti extremismu v roce 2009. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky. 2010. s. 23

technologií. Proto, při předávání informací mladým lidem, je potřeba využívat právě ty technologie, jež jsou mládeži nejbližší – internet. Informace musí být předávány ve srozumitelné a snadno pochopitelné formě tak, aby byly pro veřejnost přínosem.

5 Kvantitativní průzkum mezi obyvateli

5.1 Stanovení výzkumného cíle a hypotéz

Ve své práci se zabývám tématem extremismu a jeho patologický vliv na společnost. Teoretická část obsahuje vědomostní základ, sesbíraný z různých odborných zdrojů, avšak jedná se stále jen o teorii. Dle mého názoru je pro objektivnost celé práce důležitý i tzv. „Vox Populi” neboli hlas lidu. A k tomuto účelu byl mnou vytvořen jednoduchý dotazník za účelem přiblížení názoru na extremismus z pohledu běžného občana.

Jako hlavní cíl kvantitativního průzkumu jsem si stanovil potvrdit teorii, že společnost v ČR více odsuzuje pravicový extremismus, než jiné formy extremistických postojů.

Analýzou dat získaných z dotazníku předpokládám, že se mi má teorie potvrdit. Mám tím na mysli, že běžná, neodborná, veřejnost vidí v pravicovém extremismu daleko větší nebezpečí. Pravicový extremisté se nebrání násilným akcím k prosazení svých názorů. Ve sdělovacích prostředcích se objevují zprávy o násilnostech páchaných pravicovými extremisty, demonstracích spojených s ničením majetku, fyzickými útoky na zakročujících policisty apod. Díky tomuto se do vědomí občanů vryl názor, že pravicový extremistá = násilník. Fungující demokratická společnost by neměla souhlasit s násilím, a proto se domnívám, že pravicový extremismus, je společností více odsuzován, než ostatní formy extremismu.

Mezi další cíle kvantitativního průzkumu patří:

1. Zjistit, zda je povědomí respondentů o extremismu dostatečné.
2. Zjistit, jak vnímají respondenti hladinu projevů extremismu u nás a jak vidí situaci do budoucna.

Výsledek průzkumu uvedu v závěru kapitoly.

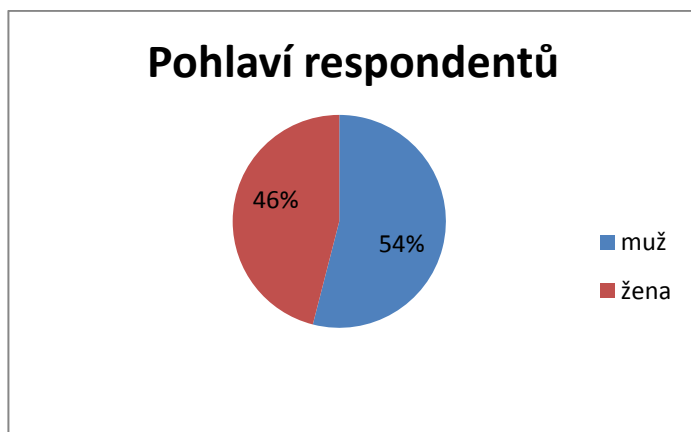
5.2 Metoda průzkumu

Při provádění průzkumu k této bakalářské práci jsem použil dotazníkovou metodu. Dotazník je jedním z nejběžnějších nástrojů pro sběr dat pro různé typy průzkumů. Skládá se ze série otázek (položek), jejichž cílem je získat názory a fakta od respondentů.

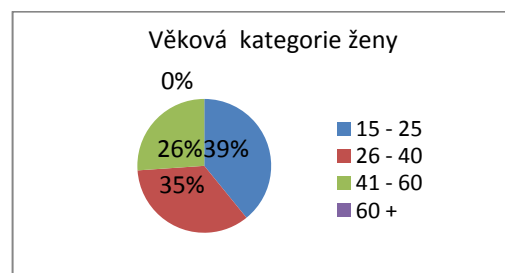
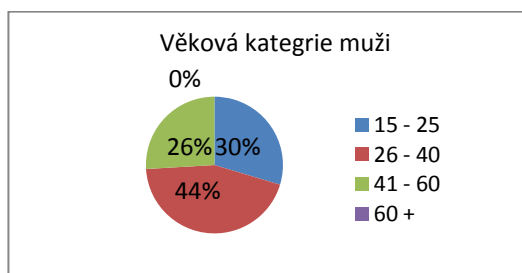
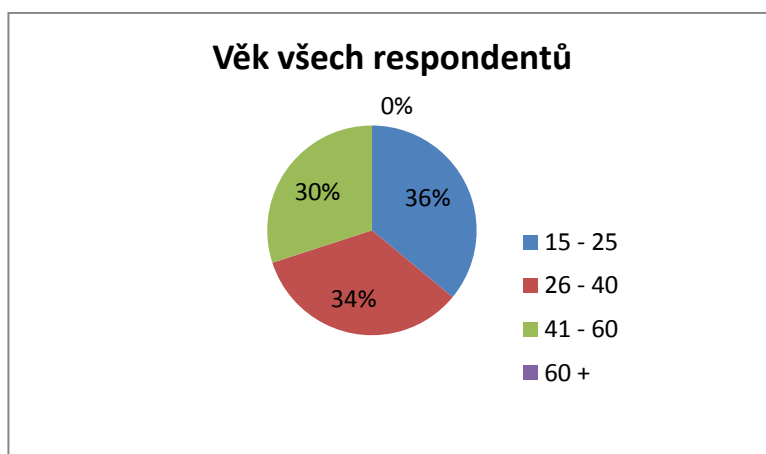
5.3 Charakteristika zkoumaného vzorku

Celkem dotazník zodpovědělo 50 respondentů. Z toho bylo 27 mužů (54%) a 23 žen (46%).

Pohlaví respondentů

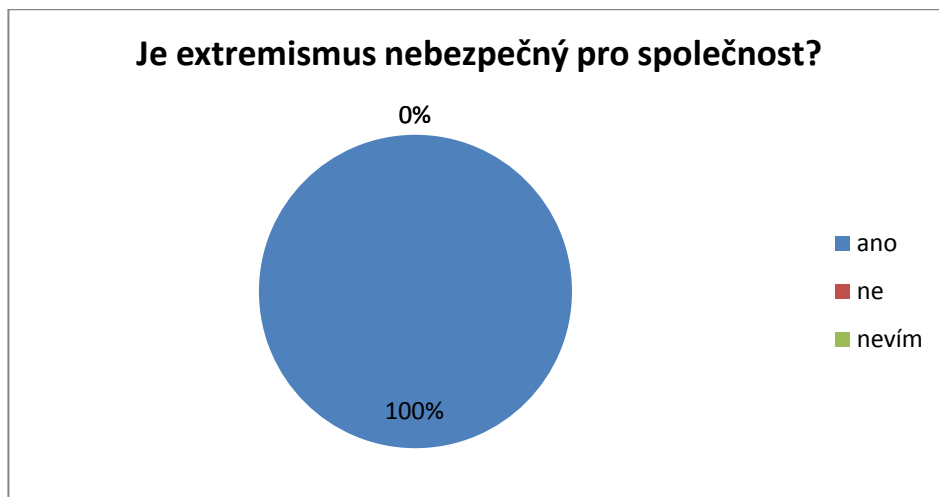

Věk respondentů

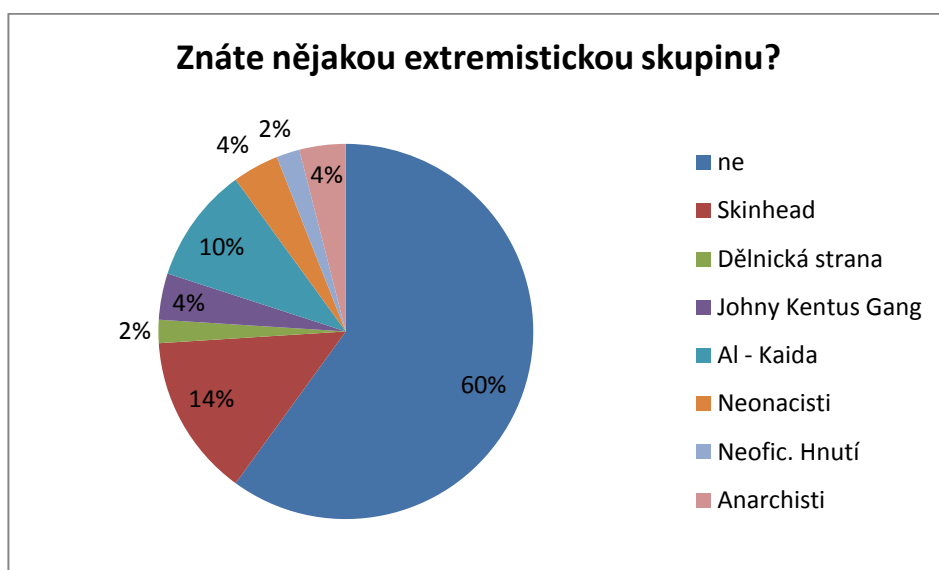
5.4 Vlastní šetření a interpretace výsledků

Otázka č. 1 Je extremismus nebezpečný pro společnost?

Z dotazovaných respondentů všichni shodně uvedli, že je pro společnost extremismus nebezpečný.

Otázka č. 2 Znáte nějakou extremistickou skupinu?

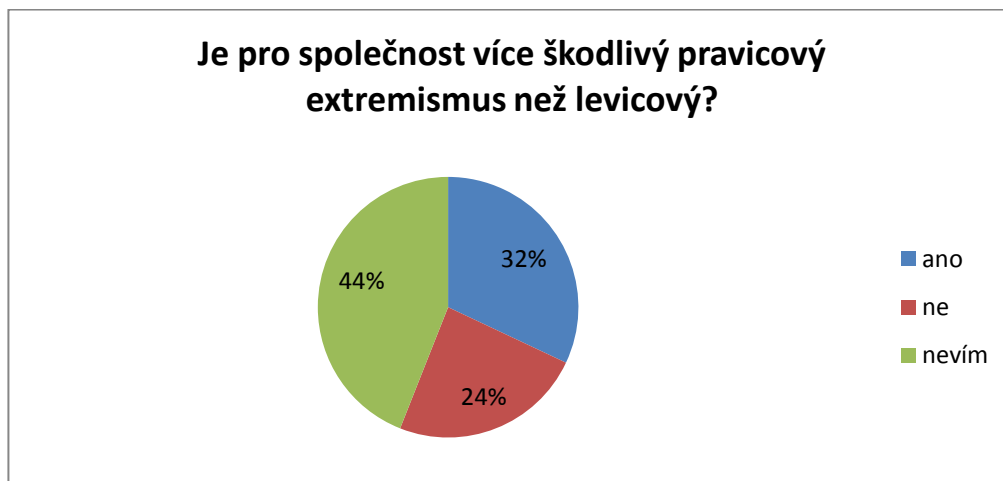
Z celkového počtu respondentů uvedlo 60%, že žádnou extremistickou skupinu nezná. Zbytek 40% respondentů, kteří znají nějakou extremistickou skupinu, se v odpovědích nejčastěji vyskytovala skupina Skinhead 7x (14%). Další skupiny: Al – Kaida 5x (10%), Neonacisti 2x (4%), Anarchisti 2x (4%), Johny Kentus Gand 2x (4%), Dělnická Strana 1x (2%), Neofic. Hnutí 1x (2%).

Otázka č. 3 Je povědomí společnosti o extremismu v ČR dostatečné?

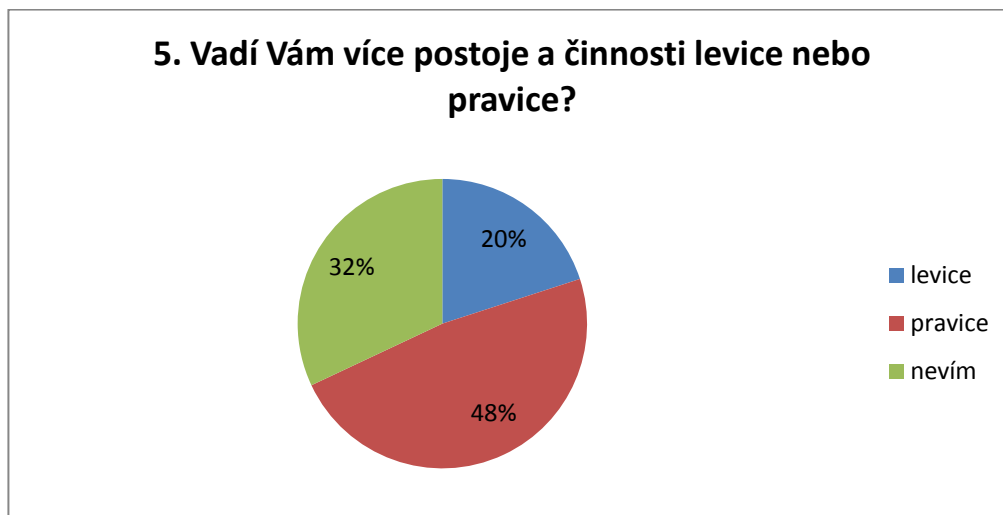
To, že povědomí o extremismu v ČR není dostatečné tvrdí 58 % dotazovaných respondentů. Za dostatečné jej považuje 22% respondentů a 20% respondentů nevědělo, zda je povědomí o extremismu dostatečné.

Otázka č. 4 Je pro společnost více škodlivý pravicový extremismus než levicový?

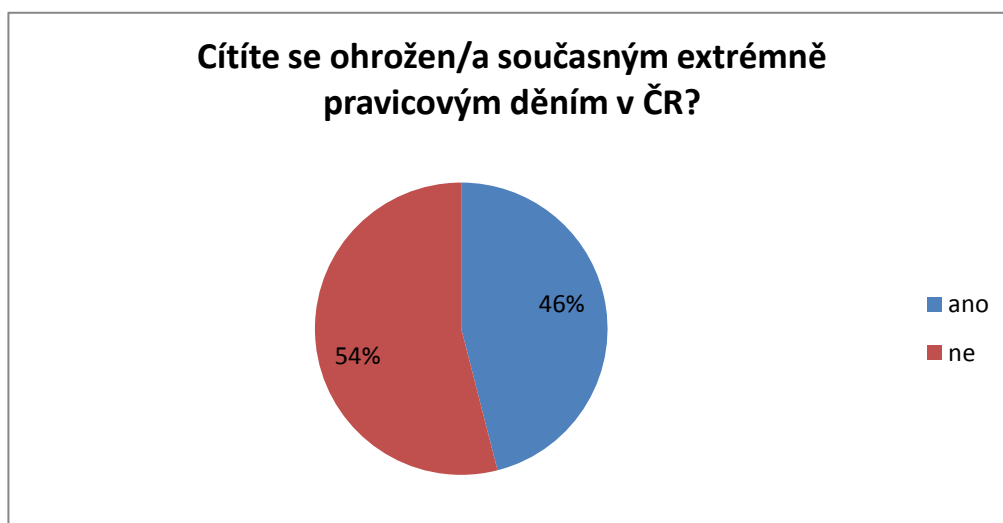
Z dotazovaných respondentů 44 % uvedlo, že neví, zda je škodlivější pravicový nebo levicový extremismus. 32 % respondentů tvrdí že pravicový extremismus je pro společnost škodlivější a 24% respondentů si myslí opak. Tedy, že je to právě extremismus levicový, který je pro společnost škodlivější.

Otázka č. 5 Vadí Vám více postoje a činnosti levice nebo pravice?

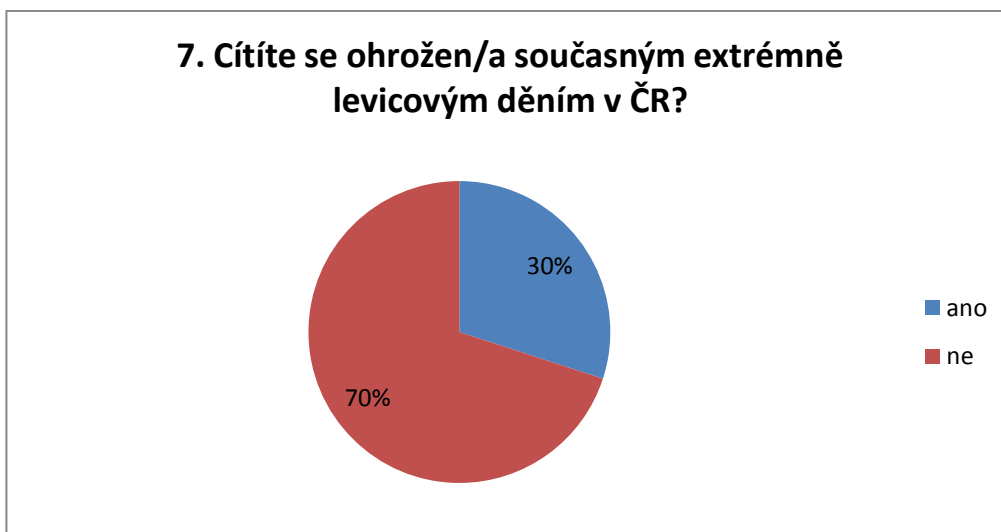
Z grafu je zřejmé, že 48 % respondentům vadí více postoje a činnosti pravice. 32 % respondentů nevědělo, které postoje jim více vadí. A zbylých 20 % respondentů považuje za škodlivější projevy a činnosti levicových extremistů.

Otázka č. 6 Cítíte se více ohrožen/a současným extrémně pravicovým děním v ČR?

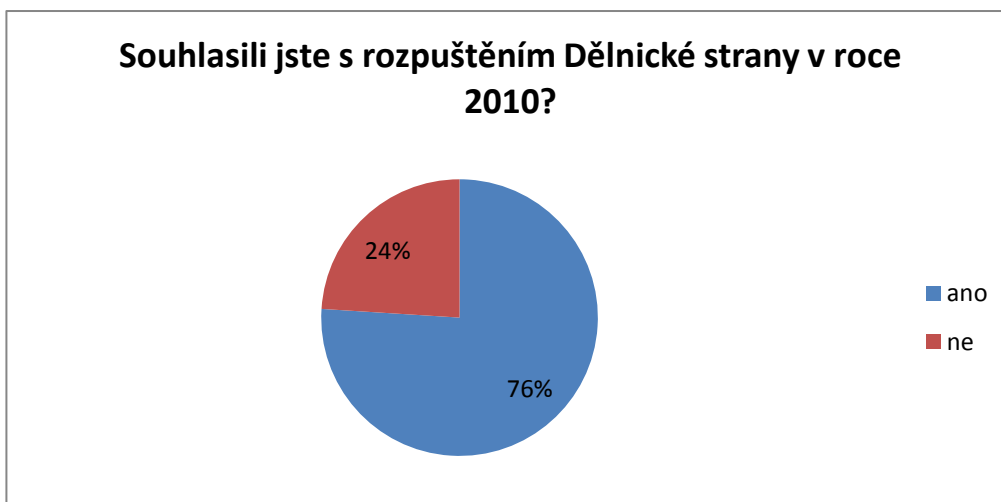
Extrémně pravicovým extremismem se cítí ohroženo 54 % respondentů a 46 % respondentů nepocítuje pravicový extremismus jako reálné nebezpečí.

Otázka č. 7 Cítíte se více ohrožen/a současným extrémně levicovým děním v ČR?

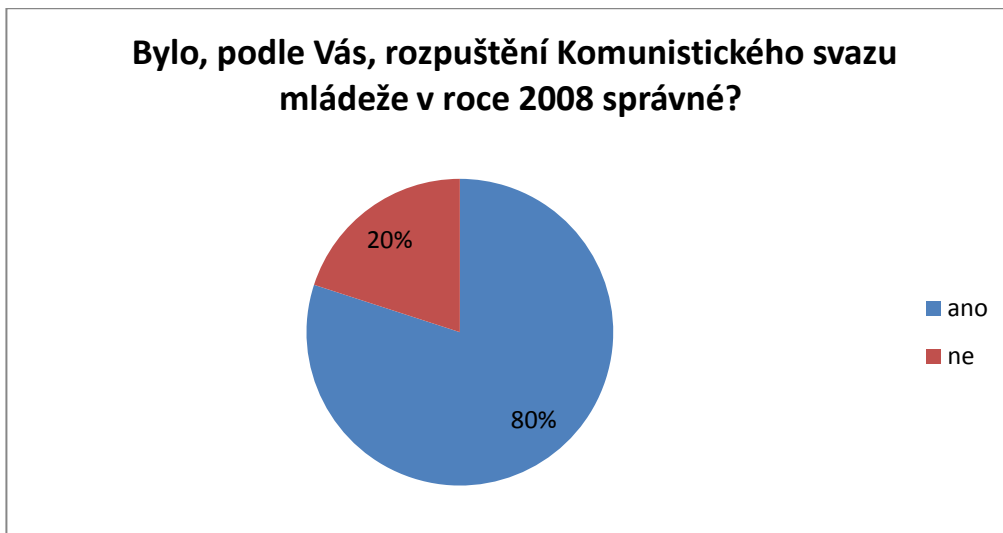
Převážná většina respondentů, 70 %, necítí v extrémně levicovém extremismu reálnou hrozbu. Ohroženo se cítí 30 % respondentů.

Otázka č. 8 Souhlasili jste s rozpuštěním Dělnické strany v roce 2010?

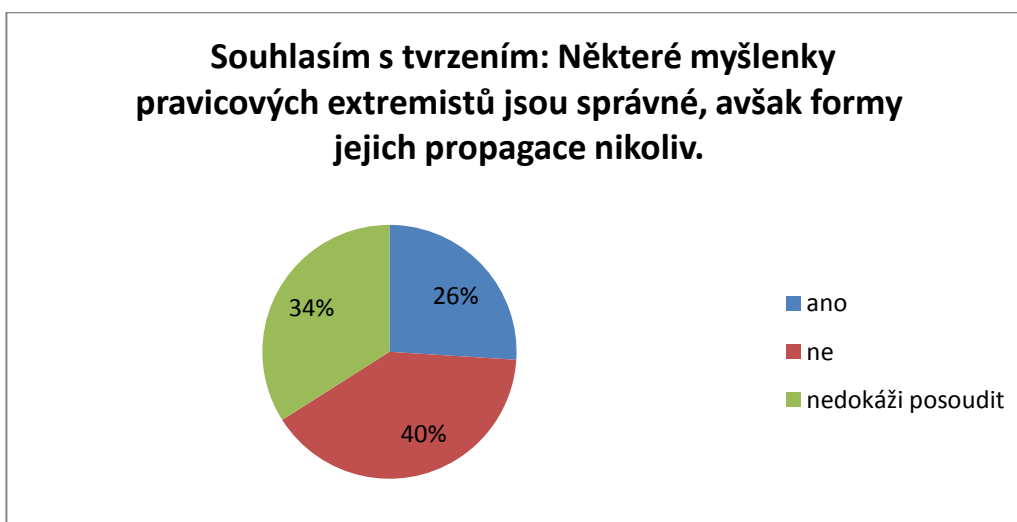
Z dotazovaných respondentů odpovědělo 76 %, že s rozpuštěním Dělnické strany souhlasilo a 24 % s rozpuštění strany nesouhlasilo.

Otázka č. 9 Bylo, podle Vás, rozpuštění Komunistického svazu mládeže v roce 2008 správné?

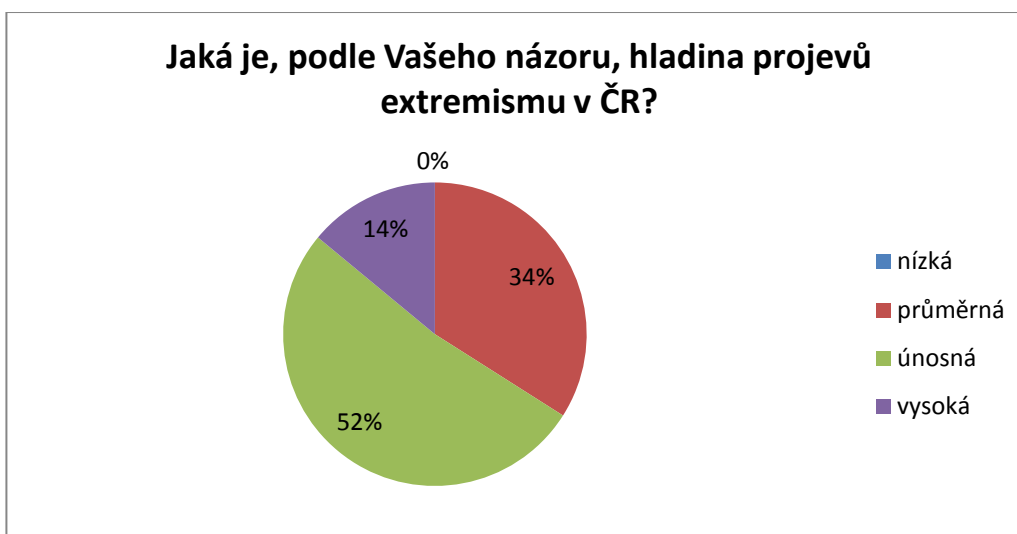
Zde se opět projevil fakt, že většina respondentů považuje rozpuštění Komunistického svazu mládeže za správné. S rozpuštěním svazu souhlasilo 80 % dotazovaných. Pouze 20 % s rozpuštěním nesouhlasilo.

Otázka č. 10 Souhlasím s tvrzením: Některé myšlenky pravicových extremistů jsou správné, avšak formy jejich propagace nikoliv.

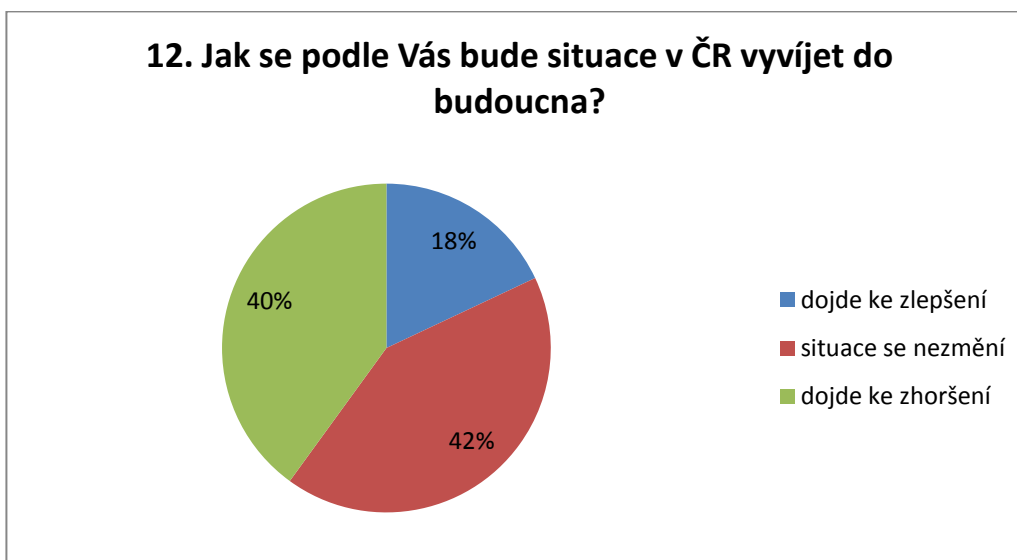
Největší část respondentů tvořící 40 % z celku s výše uvedeným tvrzením nesouhlasí. Dalších 34 % nedokázalo posoudit, zda s tvrzením souhlasí. A zbylých 26 % procent s tvrzením souhlasilo.

Otázka č. 11 Jaká je, podle Vašeho názoru, hladina projevů extremismu v ČR?

Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že více jak polovina (52 %) respondentů považuje situaci s projevy extremismu u nás za únosnou. Pro 34 % respondentů je hladina projevů průměrná a 14 % dotazovaných považuje hladinu projevů extremismu za vysokou. Žádný z respondentů si nemyslí, že by hladina projevů byla nízká.

Otázka č. 12 Jak se podle Vás bude situace v ČR vyvíjet do budoucna?

V této otázce jsou velmi vyrovnané dvě skupiny odpovědí. První skupinu tvoří respondenti, kteří si myslí, že se situace v budoucnu nezmění. Tato tvoří 42 % z celku.

O málo menší, 40 ti % skupinu, tvoří respondenti, kteří jsou k situaci skeptičtí a myslí si, že se situace zhorší. Optimistické představy o budoucím stavu má 18 % respondentů.

Již odpovědi na otázku č. 1 pro mě byly překvapením. Předpokládal jsem, že převážná většina dotazových bude považovat extremismu za nebezpečný, 100 % jsem však neočekával. Je to jasná známka toho, že je důležité se problematikou extremismu zabývat.

Otázky č. 2 a 3 spolu velice úzce souvisí. 60 % respondentů uvedlo, že nezná žádnou extremistickou skupinu a zároveň v otázce č. 3 si 58 % dotazových myslí, že povědomí o extremismu není u nás dostatečné. Dalším pro mou práci důležitým ukazatelem, je zjištění, že když už některý z respondentů zná nějakou skupinu, bylo nejčastěji uváděno hnutí Skinheads.

V otázce č. 4 uvádí 44 % dotazovaných, že neví, zda je pro společnost více škodlivý pravicový extremismus než levicový. 32 % respondentů, kteří toto dokázali posoudit, však považují pro společnost více škodlivý pravicový než levicový extremismus. V této otázce jsem nepředpokládal tak vysokou míru odpovědí "nevím", ale i přesto lze usoudit, že společnost více odsuzuje extremismus pravicový.

A v otázce č. 5 skoro polovině (48 %) dotázaných vadí více postoje a činnosti pravice než levice. Je to jasná známka toho, že při základním dělení extremismu na pravicově nebo levicově orientovaný, je považován ten pravicový za daleko škodlivější.

V otázkách 6 a 7 jsem zjišťoval, nakolik si cítí občané ohroženi současným pravicovým či levicovým děním v České republice. U extrémně pravicového dění odpovídali respondenti dosti podobně, 54 % se necítilo být ohroženo a 46 % se cítilo být ohroženo pravicovým děním. V souvislosti s extrémně levicovým ohrožením byla situace poněkud jiná. Převážná většina tvořící 70 % dotazovaných necítí v extrémně levicovém dění potencionální nebezpečí. Z toho vyplývá, že pravicový extremismus vnímá společnost jako nebezpečnější. Což opět potvrzuje jeden z mých cílů práce.

Otázky č. 8 a 9 potvrdily můj předpoklad, že uskupení tvořená za účelem prosazování extrémních názorů nemají v moderní demokratické společnosti místo a jsou většinou lidí vnímána jako nežádoucí.

Otázka č. 10 byla do dotazníku přidána proto, aby rozdělila působení pravicových extremistů na dvě základní části a to názorovou a propagační stránku. Ve svém okolí znám pozoruji zajímavé zjištění, že některým, nijak extremisticky laděným, lidem jsou názory a postoje zastávané pravicovými extremisty sympatické a veskrze je považují za správné. S čím se však neztotožňují, jsou způsoby, jakými dochází k jejich propagaci ve společnosti. Tato otázka byla do dotazníku zařazena, abych získal názor i od širší veřejnosti. Tyto data, však uváděla výsledek přesně opačný. 40 % respondentů, což tvořilo největší podíl z celku, s tvrzením nesouhlasilo. Což potvrzuje, že společnosti vadí projevy pravicového extremismu v jakékoliv formě.

5.5 Zodpovězení otázek stanovených v cílech průzkumu

1. Potvrdit teorii, že společnost v ČR více odsuzuje pravicový extremismus, než jiné formy extremistických postojů.
2. Zjistit, zda je povědomí respondentů o extremismu dostatečné.
3. Zjistit, jak vnímají respondenti hladinu projevů extremismu u nás a jak vidí situaci do budoucna.

Ad 1.

Z výše uvedených dat, lze vyvodit závěr, že současná společnost více odsuzuje pravicový extremismus, než jiné formy extremistických postojů. Tudiž prostřednictvím kvantitativního výzkumu došlo k ověření mého tvrzení, jež jsem stanovil v úvodu své práce. Toto zjištění lze potvrdit odpověďmi respondentů především z otázky č. 5. kde největší částí respondentů (48 %) vadí více postoje a činnosti pravice, což jasně potvrzuje mnou stanovené tvrzení. Další otázky, které toto tvrzení podporují, jsou otázky č. 4, 6, 7 a 10. (viz. kapitola 5.4)

Ad 2.

Na základě výsledků průzkumu lze říci, že povědomí respondentů o extremismu není dostatečné. Toto zjištění je nejlépe vidět v otázce č. 2. Zde, 60 % respondentů uvedlo, že nezná žádnou extremistickou skupinu. Pouze 40 % dotazovaných nějakou zná, což jen potvrzuje výše uvedené zjištění. I sami respondenti v otázce č. 3 uvedli, že

povědomí o extremismus u nás, dle jejich názoru, není dostatečné. Tato odpověď tvořila 58 % z celku.

Ad 3.

Na základě průzkumných otázek č. 11. a 12., lze z odpovědí zjistit, že pro 52 % respondentů je stav projevů extremismu únosný, což lze považovat za příznivé zjištění. Poněkud méně optimistické zjištění plyne z otázky č. 12. Zde si 42 % respondentů myslí, že se situace do budoucna nezmění, 40 % si myslí, že dojde ke zhoršení a pouze 18 % dotazovaných vidí situaci optimisticky, že dojde ke zlepšení celé situace.

5.6 Návrhy a opatření

Účelem dotazníku bylo také představit povědomí české společnosti o extremismu, zda alespoň základní znalost této problematiky patří mezi vědomosti běžného občana. A závěrem kvantitativního výzkumu, bylo, ne až tak radostné, zjištění, že všeobecné znalosti týkající se extremismu nejsou v naší společnosti příliš hluboké. Podle mě, by každý znalý občan měl mít svůj názor na tuto problematiku, poněvadž extremismus není pouze lokální, ale celospolečenský problém. Nikdo z nás nemůže říci, že se jej extremismus netýká. Pokud má člověk základní informace a znalosti, může se projevům extremismu daleko lépe a účinněji bránit. A toto samozřejmě neplatí pouze pro jedince, ale i pro stát.

Projeví – li orgány státní správy iniciativu ve formě zvýšení informovanosti veřejnosti o této problematice, je nezbytná i zpětná vazba od běžného občana. Z vlastní zkušenosti vím, že dnešní střední generace, je zvyklá na způsob života, kdy účelem bylo nevybočovat a držet se středního proudu. Takoví lidé pak ztráceli pojem o okolním dění, jeli si ten svůj stereotyp života a byli spokojení. To je špatně. Už ve školách by měly být děti vedeny k samostatnosti. Nejen, aby se samy sebe postaraly, ale aby také samostatně uvažovaly a vytvářely si názory na události kolem sebe. Pokud budou správně vedeny ke zdravé zvědavosti, bude jejich rozhled daleko širší. To platí i o problematice extremismu. Pro příklad uvedu situaci, kdy např. obvodní oddělení policie uspořádá v místní škole přednášku o problematice extremismu, do které se děti aktivně zapojí a tím si daleko lépe zažijí vědomosti. Kdyby jen pasivně poslouchaly a nepřemýšlely, co pan policajt říká, minula by se celá přednáška účinkem.

Na základě získaných informací uvedu některé návrhy a opatření, ke zlepšení celé situace, zejména v souvislosti se zvýšením informovanosti veřejnosti a zvýšením jejich povědomí o problematice extremismu.

Veřejnost je potřeba rychle a srozumitelně informovat a poskytnout dostupné materiály, ze kterých se dozví informace o extremistické scéně, kdo ji tvoří, co hlásá a čeho a jak chce dosáhnout. A k tomu je potřeba využívat vhodná média – internet.

Ke správnému a účinnému působení na děti, je potřeba, aby i pedagogičtí pracovníci byli lépe vzděláni v oblasti výchovy proti extremismu a s ním spojeným rasismem a xenofobií. Kvalitní pedagogové pak mohou daleko lépe svým žákům předávat znalosti a vědomosti.

Důležitá je i oblast prevence. K tomuto přispívají různé mediální aktivity, podporování nestátních neziskových organizací zaměřených na tuto problematiku. Cílem prevence by mělo být seznámení žáků, ale i dospělých s extremistickou scénou.

To, že si respondenti myslí, že k žádné změně hladiny projevů extremismu nedojde, ba naopak může dojít ke zhoršení, přisuzuji z části výše uvedené neinformovanosti a nedostatečnému přehledu. Proto ke zlepšení veřejného mínění mohou významně přispět výše uvedené návrhy. Důležité je také budování prestiže policie. Jedná se o první složku, která běžného občana napadne v souvislosti s potlačováním projevů extremismu. Jelikož u této složky pracuji i já, jsem se situací u policie velice dobře seznámen. Nebudu zabředávat do, pro tuto část nedůležitých, podrobností, ale je potřeba aby občan policii věřil. Pokud jí bude věřit, bude se cítit v bezpečí a nynější negativistické postoje se mohou postupem času zlepšovat.

Závěr

Ve své práci jsem si kladl za cíl potvrdit nebo vyvrátit dvě tvrzení. Prvním bylo, že organizovanost pravicového politického extremismu roste a druhým tvrzením, že současná společnost v ČR více odsuzuje pravicový extremismus, než jiné formy extremistických postojů.

První tvrzení se mi, dle mého názoru, podařilo v teoretické části potvrdit. Na tom, že se zlepšuje organizovanosti extremistů, mají největší podíl moderní komunikační technologie. V minulosti byla komunikace mezi extremisty dosti zdlouhavá a složitá. Organizováním akcí se mohla účastnit pouze uzavřená skupinka prověřených osob, u kterých byla jistota, že nebudou mluvit. Toto s sebou neslo výrazné komplikace. Převážně se jednalo o menší lokální akce, o kterých věděli jen zasvěcení, a proto byla možnost propagace minimální. A jelikož se jednalo o centralizované plánování stejnými lidmi, bylo pro orgány, zabývající se potíráním projevů extremismu, jednodušší zmapovat si jejich aktivity a iniciátory akcí lépe postihovat. V moderní době je trend extremistu opačný. Vlivem moderních technologií, především internetu dochází k decentralizaci a anonymitě extremistických skupin. Internet přispívá i ke zlepšení propagandy hnutí. Tudíž z mnou získaných informací vyplývá, že organizovanost jak pravicového politického, tak i ostatního extremismu roste a pokud nedojde k přijetí účinných opatření ze strany států, bude i nadále tato organizovanost stoupat.

Druhé tvrzení, jež jsem prostřednictvím praktické části práce chtěl potvrdit, potvrzeno bylo. Z dat získaných v kvantitativním výzkumu formou dotazníku plyne, že společnost více odsuzuje pravicový extremismus, než jiné formy extremistických postojů (viz. kapitola č. 5). To, že jsou společností více odsuzovány pravicové formy extremismu, je, dle mého názoru, nejvíce zapříčiněno sklony k násilí a užíváním hrubé síly. Tento způsob je již dávno minulostí. Nacházeli bychom se v primitivní společnosti, kde by platilo heslo: Oko za oko, zub za zub, byl by tento přístup adekvátní a normální. My však žijeme, díky bohu, v moderní demokratické společnosti. Zde je největší zbraní diplomacie.

Celá má práce byla zaměřena na extremismus a s ním spojenou problematiku. Před tím, nežli jsem se dal na psaní mé práce, byly mé znalosti v této problematice

přínejmenším dostačující. A proto, při provádění průzkumu jsem se také pokusil zjistit, jak jsou na tom naši spoluobčané. Do dotazníku bylo zařazeno několik otázek, které mi toto měly odkrýt. Ano, došel jsem k výsledku. Ten však není nijak potěšující. Z provedeného průzkumu jasně vyplývá, že povědomí o extremismu je napříč naší společností velice nízké. Veškeré závěry i grafické znázornění jsou v kapitole č. 5. Pro ilustraci uvedu, že 60 % dotazovaných nezná žádnou extremistickou skupinu, což je alarmující. Zde vyvstává otázka, jak můžeme účinně bojovat proti extremismu, když společnost ani pořádně neví, co to extremismus je?! Tato otázka je natolik rozsáhlá, že by mohla tvořit téma samostatné práce. Toto zjištění bylo pro mě překvapením. Předpokládal jsem lepší výsledky. Po nastudování koncepce Ministerstva vnitra ČR, však zůstávám optimistou. V této koncepci je jedním z pilířů právě zlepšení povědomí obyčejných lidí o této problematice. Nezbývá než doufat a věřit, že dojde co nejdříve k nápravě.

U těch, kteří dokázali rozpoznat míru projevů extremismu, bylo mým záměrem v provedeném průzkumu také zjistit, jaká podle nich je. A výsledek je oproti předcházejícímu zjištění, potěšující. Většina respondentů považuje míru projevů na únosnou a do budoucna předpokládají, že se situaci příliš nezmění. Pro mě je to rozporuplné zjištění, poněvadž nevím, co přesně si mám myslet. Mám – li to považovat za dobrou či špatnou zprávu. Je sice dobré, že dotazovaní vidí situaci únosně, ale chybí malinko více optimismu do budoucna. Na všem se však dá pracovat. Lze spojit předcházející zjištění s tímto. Bude – li se informovanost běžných občanů zvyšovat, je dosti pravděpodobné, že i názor a vize budoucnosti selepší.

Resumé

Má práce popisuje extremistickou scénu v České republice. Je především zaměřena na ultrapravicové spektrum, poněvadž je považováno za nejvíce rozšířené. Dále je zde popsána ultralevicová scéna a také náboženské spektrum. V práci jsou zachyceny sociálně patologické jevy doprovázející extremismus, trestně právní vyjádření těchto skutků a také možnosti boje proti projevům extremismu.

Jsem si vědom, že problematika extremismu je velice obsáhlá. Vzhledem ke stanovenému rozsahu práce není dost dobře možné popsat fenomén extremismu detailně a v širších souvislostech. K lepšímu a srozumitelnějšímu pochopení by bylo zapotřebí dopodrobna rozebrat historii vzniku v jednotlivých státech, šíření ideologií po světě a vlastně celou evoluci extremismu.

Jelikož se jedná o tak rozsáhlou problematiku, tak při tvorbě mé práce se neustále objevovala nové skutečnosti a fakta, ke kterým bylo nutno přihlídnout a snažit se je alespoň okrajově zmínit, měl – li být vytvořen komplexní obraz extremismu a jeho sociálně patologických dopadů na společnost. Při analyzování dostupných materiálů jsem byl nucen z důvodu zachování přiměřeného rozsahu práce opustit nebo předčasně ukončit. Nebylo jednoduché zachovat předem stanovený směr, kterým se má práce měla vést, poněvadž se jedná o velice rozsáhlou a obšírnou problematiku. Snažil jsem se však pracovat jak jen nejlépe jsem mohl. Práce je rozdělena do pěti základních částí.

V první, nejrozsáhlejší kapitole, se věnuji pravicovému extremismu. Obsahuje základní vymezení pojmů souvisejících s pravicovým extremismem. Osvětluji zde vznik pravicové scény u nás. Snažím se představit ideologii, útvary a symboliku pravicových extremistů a charakterizovat jedince vyznávající ideologie pravicového extremismu.

V druhé kapitole se věnuji extremismu levicovému. Tato kapitola je méně obsáhlá nežli kapitola první, poněvadž hlavním tématem je v mé práci extremismus pravicový. Druhá kapitola obsahuje vysvětlení základních pojmů, ideologii, útvary a symboliku levicových extremistů.

Ve třetí kapitole se zaměřuji na náboženskou formu extremismu. Popisuji zde význam sekt a náboženského fundamentalismu.

Ve čtvrté kapitole se snažím zachytit trestně právní vyjádření extremismu a způsoby boje proti nim. Uvádím zde výčet trestných činů s extremistickým podtextem, podle platné legislativy a snažím se zde zachytit skladbu pachatelů, kteří se nejčastěji dopouští

těchto činů. Co asi nejvíce zatěžuje státní aparát v souvislosti s extremismem, je boj s ním.

Ve čtvrté kapitole popisují možné způsoby jak extremismu čelit. Jedná se o stručný popis dané problematiky, poněvadž se jedná o velice rozsáhlé téma.

Pátá kapitola je praktickou částí bakalářské práce. Skládá se ze stanovení výzkumného cíle a hypotéz, metody výzkumu, charakteristiky zkoumaného vzorku, vlastního šetření a zodpovězení otázek v cílech průzkumu. V této části se snažím zachytit reálný pohled běžného občana na problematiku extremismu. Jako metodu jsem si zvolil kvantitativní metodu formou dotazníku.

Anotace

Jakub Gajdošík, Projevy extremismu jako sociálně patologický jev současného světa. (Bakalářská práce), Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Institut mezioborových studií, 2011. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Ivo Svoboda, Ph.D.

Práce je zaměřena na charakteristiku extremistických skupin v České republice, především se zaměřením na pravicové spektrum, dále obsahuje levicový a náboženský extremismus. Součástí práce je také trestně právní vyjádření extremismu a boj proti extremismu. Dále obsahuje kvantitativní průzkum formou dotazníku, který zjišťuje názory a postoje respondentů na problematiku extremismu.

Klíčová slova

extremismus, pravicové spektrum, Skinheads, levicové spektrum, Anarchismus, sekta, fundamentalismus,

Annotation

Jakub Gajdošík. The manifestations of the extremism as a socio-pathological phenomenon of the contemporary world. (the Bachelor Thesis), The Tomas Bata University: The Institute of Interdisciplinary Studies, 2011. Thesis Supervisor: JUDr. PhDr. Ivo Svoboda, Ph.D.

This thesis is focused on the characteristic of the extremist groups in the Czech Republic, especially on the right-wing spectrum. It deals with the left-wing and

religious extremism, too. Criminally formulation of the extremism and the fight against it are also included in this thesis. More over it contains the quantitative research. I used the questionnaire which finds out the respondents' opinions and the attitudes towards the problems of extremism.

Keywords

extremism, right-wing spectrum, Skinheads, left-wing spectrum, Anarchism, sect, fundamentalism,

Použité zdroje

- 1) BINKA, B., *Zelený extremismus: ideje a mentalita českých enviromnetálních hnutí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. 2008. 248 s. ISBN: 978-80-210-4791-4
- 2) BARŠA, P., *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno: Masarykova univerzita. 1998. 303 s. ISBN: 80-210-1798-8
- 3) BASTL, M., *Radikální levice v České republice: devadesátá léta dvacátého století*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. 2001. 117 s. ISBN 80-210-2722-3
- 4) BERGSDORF, H., *Extremisté bez masky: porovnání levicově a pravicově extremistických stran*. Praha: Občanský institut. 15 s. ISBN: 80-86228-33-9
- 5) ČERNÝ, P., *Zákon o právu shromažďovacím: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck. 2010. 243 s. ISBN: 978-80-7400-306-6
- 6) DANICS, Š., - KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. Praha: Policejní akademie ČR. 2008.151 s. ISBN: 978-80-7251-286-7
- 7) DANICS, Š., *Extremismus hrozba demokracie*. Praha: Police History. 2002. 128 s. ISBN: 80-86477-07-X
- 8) FENYK, J., *Trestní zákoník a trestní řád: průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou*. Praha: Linde. 2010 1184 s. ISBN: 978-80-7201.808.6
- 9) GRELOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V., *Ústavní systém České republiky*. Praha: Prospektrum, 2002, ISBN: 80-7175-077-8
- 10) CHARVÁT, J., *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1. vyd. Praha: Portál. 2007. 183 s. ISBN: 978-80-7367-098-6

- 11) CHMELÍK, J., *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde. 2001. 172 s. ISBN: 80-7201-265-7
- 12) CHMELÍK, J., *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex. 2000. 109 s. ISBN: 80-86244-14-8
- 13) JILČÍK, T., PLŠKOVÁ, A., ZAPLETAL, L., *Sociální patologie*. Brno: IMS. 2005
- 14) KLÍMA, K., *Komentáře k Ústavě a Listině*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2009. 1441 s. ISBN: 978-80-7380-140-3
- 15) MAREŠ, M., - SMOLÍK, J., - SUCHÁNEK, M., *Fotbaloví chuligáni*. Brno: Barrister & Principal. 2004. 181 s. ISBN: 80-903333-0-3
- 16) MAREŠ, M., *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal a Centrum strategických studií. 2003. 655 s. ISBN 80-86598-45-4
- 17) MAREŠ, M., *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha: Ministerstvo vnitra. 2006
- 18) MAREŠOVÁ, A., a kol., *Kriminologické a právní aspekty extremismu*. IKSP Praha. 1999. 162 s. ISBN: 80-8600-859-2
- 19) MÜHLPACHR, P., *Kapitoly ze sociální patologie*. Brno: IMS. 2003
- 20) ŠČUREK, R., *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismu, extremismu a organizovaný zločin*. Ostrava: VŠB-TU. 2007
- 21) *Interní akty řízení Ministerstva vnitra ČR, ZPPP č. 100, ze dne 6. června 2002*
- 22) *Kriminalistický sborník*. 1/2011. Praha: Kriminalistický ústav Praha. 72 s. 2010
- 23) *Kriminalistický sborník 5/2010*. Praha: Kriminalistický ústav Praha. 74 s. 2010
- 24) *Strategie boje proti extremismu v roce 2009*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky. 2010
- 25) <http://www.mvcr.cz>
- 26) <http://www.a-kontra.net/100-let-ceske-anarchisticke-federace>

Přílohy

Seznam příloh:

1. Příloha č. 1 - obrazová symbolika nacistického Německa
2. Příloha č. 2 - obrazová symbolika pravicového spektra extremismu
3. Příloha č. 3 - obrazová symbolika levicového spektra extremismu
4. Příloha č. 4 - obrazová symbolika náboženských hnutí
  - symbolika sekt
  - symbolika fundamentalismu
5. Příloha č. 5 - tabulka počtu trestných činů s extremistickým podtextem
6. Příloha č. 6 - zjištěné trestné činy v ČR v roce 2009
7. Příloha č. 7 - vývoj počtu zjištěných tř. činů na území ČR 2000 – 2009
  - graf kriminality s extremistickým podtextem v krajích

Zdrojem příloh č. 1, 2, 3, 4, je Policie ČR a Ministerstvo vnitra

Zdrojem přílohy č. 5, 6, 7, je Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky

Obrazové a grafické přílohy

Příloha č. 1

znak NSDAP

znak SS

znak SA

znak
Hitlerjugend

Německo
1933–1935

Německo
1922–1933

Německo
1935–1945

Německo
1935–1945

Německo
1935–1945

Německo
1867–1921

hákový kříž
(svastika)

sluneční kruh
 („Sonnenrad“)

nacistický
železný kříž

Nacistická
orlice

SS
Totenkopf

Sig Rune

Odal Rune

Odal Rune

Leben Rune

Leben Rune

Todes Rune

Tyr-Rune

Ger-Rune

Opfer-Rune

Eif-Rune

Hagal-Rune

Heilszeichen

Vlčí hák

Černé slunce

Vlajka Národního odporu

Vizuální podoba nacistického a neonacistického pozdravu tzv. hajlování

Nejčastěji užívaný znak Blood & Honour

Kombinace symboliky Combat 18 a Blood & Honour (šifra 28)

Různé varianty Znamení Hammerskins Nation

Znak Dělnické strany

anarcho-punkové „A“

jeden ze symbolů GNWP

symbol squattingu

Federace anarchických skupin

antifašistická akce

anarchistická federace

Anarcho-komunistická alternativa

Anarcho-feministická skupina

symbol Země především! Earth First!

symbol Earth First!

Fronta osvobození zvířat

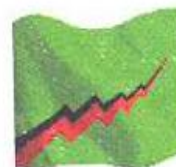

symbolika Fronty osvobození zvířat

SMĚRNICE A.L.F.

Fronta osvobození zvířat

Ulice lidem! / Reclaim the streets

Svědkové Jehovovi

Scientologická církev

Satanistická církev (Satanisti)

Církev Sjedenocení (Moonisté)

znak Strany islámského osvobození

znaky používané sítí al-Kajdá

znak al-Kajdy pro džihád v Iráku

pravděpodob. znak Výboru al-Kajdy

znak organizace Hamás

znak organizace Hizballáh

znak GIA

znak GSPC

Příloha č. 5

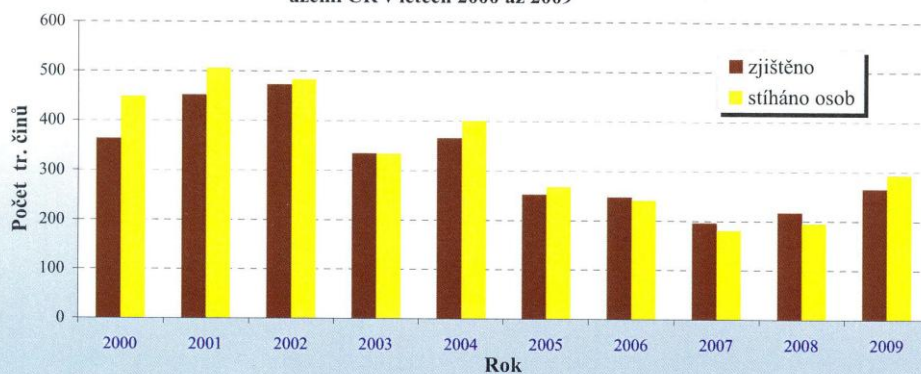
Celkový počet trestných činů s extremistickým podtextem zaevidovaných v České republice v letech 2000 - 2010

Rok	Evidováno TČ	Objasněno TČ	Stíháno osob
2000	364	327	535
2001	452	406	529
2002	473	374	483
2003	335	265	334
2004	366	289	401
2005	253	191	269
2006	248	196	242
2007	196	119	181
2008	217	126	195
2009	265	186	293
2010	252	168	231

Graf č. 1

Vývoj počtu zjištěných tr. činů s extremistickým podtextem a jejich pachatelů na území ČR v letech 2000 až 2009

Graf č. 2

Kriminalita s extremistickým podtextem v krajích (v členění dle VÚSC) ČR v roce 2007 až 2009

